

ဇော်ဂျီ

ရသစာပေ

နာမည်
နိဒါန်း

မြန်မာစာပေ လမ်းခင်းလာပုံ

ဦးဖြူသည် ကွင်းပြင်ကိုဖြတ်၍ မိမိရွာသို့ နံနက်တိုင်း သွားလေ့ရှိသည်။ ညနေတိုင်း၌ လည်း ထိုသွားလမ်းအတိုင်း ပြန်လေ့ရှိသည်။ ဤသို့လျှင် နေ့စဉ်သွားဖန်ပြန်ဖန်များ၍ လပေါင်းအတန်ကြာသောအခါ ဦးဖြူသွားသော လမ်းကြောင်းတွင် ခြေသွားလမ်းရာသည် တဖြည်းဖြည်းထင်လာသည်။ ။ ထို့နောက် ရွာသား အပေါင်းတို့ သည် ဦးဖြူ၏ ခြေသွားလမ်းရာကို မြင်သဖြင့်၊ အမှတ်မဲ့ပင် ထိုလမ်းရာကိုလိုက်၍ သွားလာကြသည်။ ။ ဤသို့ဖြင့် ဦးဖြူ၏ ခြေသွားလမ်းရာသည် အများ ၏ အသိအမှတ်ပြုခြင်းကို ခံရ၍ လမ်းမကြီးဘဝကို ရလာသည်။ ။

ခပ်သိမ်းသော လူမှုကိစ္စတို့ ဖြစ်ပေါ်လာကြရာ၌ လည်း ထိုသဘောအတိုင်းဖြစ်သည် ဟု ဆိုအပ်သည်။ ။

စာပေဟူသည် လူမှုကိစ္စတို့ တွင် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ ကိစ္စတစ်ရပ်ဖြစ်သဖြင့် အထက်ပါသဘောနှင့် မကင်းနိုင်ချေ။ မကင်းနိုင်သည့်အတိုင်း၊ မြန်မာစာပေ ဖြစ်ပေါ်လာပုံ၌ ထိုသဘောကို ကပ်၍ ဆင်ခြင်လျှင် မြန်မာစာဆိုတို့ သည် မြန်မာပြည်တွင် မိမိတို့ ၏ လမ်းကြောင်းကို အရာထင်အောင် ပြုနေကြဆဲတွင် လမ်းမကြီးတစ်ခုသဖွယ်ဖြစ်သော ဗုဒ္ဓစာပေကို ရလာ၍ မိမိတို့ ၏ လမ်းကြောင်းကို ထိုစာဖြင့် ချက်ချင်းဆောက်လုပ်ခဲ့သည် ကို တွေ့ရသည်။ ။ တစ်နည်းအားဖြင့် ဆိုသော်၊ မြန်မာစာပေတွင် မြန်မာစာဆိုတို့ ၏ ကိုယ်ပိုင်သက်သက်ဖြစ်သော လမ်းကြောင်းရာသည် မထင်ရှားခဲ့။ ဗုဒ္ဓစာပေဖြင့် ဆောက်လုပ်သော လမ်းရာအဖြစ်ဖြင့်သာ၊

ထင်ရှားခဲ့သည် ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ ။

ထို့ကြောင့် မြန်မာစာဆိုတို့ သည် ရှေးခေတ် ဟိန္ဒူစာဆို၊ ဂရိစာဆို တို့ ကဲ့သို့ မိမိတို့ ၏ လမ်းရာကို မိမိတို့ ဘာသာ တသီးတခြားမခင်းခဲ့။ အခြားတစ်ပါးသော စာပေကိုမှီ၍ ခင်းခဲ့သည် ဟု ဆိုနိုင်သည်။ ။ သို့သော် လည်း မြန်မာစာပေသည် အာရှတိုက်တွင် ဗုဒ္ဓစာပေ၏ အရိပ်နှင့် မကင်းကြသော သီဟိုဠ် စာပေ၊ ယိုးဒယားစာပေတို့ ကဲ့သို့လည်းကောင်း ၊ ဥရောပတိုက်တွင် ရှေးခေတ် ဂရိစာပေ၏ အရိပ်နှင့်မကင်းကြသော အ ဂ်လိပ်စာပေ၊ ပြင်သစ်စာပေ စသည် တို့ ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ကံကောင်း သောစာပေဖြစ်သည် ဟု ဆိုပါက မှားမည်မဟုတ်ပါ။

ရှင်းပါအံ့။ ရှေးခေတ် အိန္ဒိယတိုင်းရင်းသား၊ ဂရိတိုင်းရင်းသား စာ ဆိုတို့ ၏ ဉာဏ်သက်သက်ဖြင့် ဖွဲ့နွဲ့သီဆိုသော မဟာကဗျာများ ဖြင့် စ တင်ဖြစ်ထွန်းခဲ့သည် ကို တွေ့ရသည်။ ။ ရှေးခေတ် အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် လ က်ဦးစာဆိုဖြစ်သည် ဟု ယူဆကြသော ဝါလမိကီသည် ရာမာယဏ မ ဟာကဗျာကို ဖွဲ့နွဲ့သီဆိုစဉ်အခါကသော်၊ အမှီပြုစရာတိုင်းတစ်ပါးစာပေ ဟူ၍ မရှိ။ ထိုစာဆို၏ ဉာဏ်မျက်စိရှေ့တွင် လူ့လောကတစ်ခုသာ ရှိခဲ့သ ည်။ ။ ရှေးခေတ် ဂရိနိုင်ငံတွင် လက်ဦးစာဆိုဖြစ်သည် ဟု ယူဆကြသော ဟိုးမားသည် ၊ အီလီယက်နှင့် အော်ဒီဆီမဟာ ကဗျာနှစ်ပုဒ်ကို ဖွဲ့နွဲ့သီဆို စဉ်အခါကလည်း ထိုအတိုင်းပင် ဖြစ်သည်။ ။

မြန်မာနိုင်ငံ၌ ကား မြန်မာစာပေသည် ရာမာယဏ မဟာကဗျာကဲ့ သို့သော၊ အီလီယက် မဟာကဗျာကဲ့သို့သော မြန်မာတိုင်းရင်းသား ကဗျာများ ဖြင့် အစပြုလာသည် မဟုတ်။ ။ ဗုဒ္ဓစာပေရောက်လာသောအခါမှာ မှ ၊ အကြီးအကျယ် ဖြစ်ထွန်း၍ တဖြည်းဖြည်းစည်ကားလာသည် ဟု ဆိုသင့်သည်။ ။ ထိုသို့ဆိုသဖြင့် ဗုဒ္ဓစာ

ပေမရောက်ခင်က တိုင်းရင်းသားမြန်မာတို့ ဌှိ တိုင်းရင်းသားဉာဏ်သက် သက်ဖြင့် နွဲ့နွဲ့သီဆိုသော ကဗျာသီချင်းများ မရှိခဲ့ဟု မဆိုလိုပါ။ ရိုင်းစဉ် အခါက ရိုင်းသူတို့ ဘာသာဘာဝ သီဆိုကခုန်တတ်ကြသည့်အတိုင်း ထို က်သည့်အားလျော်စွာ ကဗျာသီချင်းများ ရှိခဲ့ကြရာသည် ။ ဗုဒ္ဓစာပေရော က်ပြီးမှ သီဆိုသော မြင်စိုင်းငါးစီးရှင်၏ ကာချင်းကိုလည်းကောင်း၊ အိုင် ချင်းများကိုလည်းကောင်း ထောက်ခြင်းအားဖြင့် ထိုအချက်ကို မှန်းဆ သိအပ်ပါသည် ။ သို့ရာတွင် ယခုတိုင်လူသိများ ၍ အမြတ်တနိုးလေးစား ကြသော မြန်မာစာတို့ ကား ဗုဒ္ဓစာပေကိုမှီ၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော မြန်မာ စာများ သာ ဖြစ်သည် ကို တွေ့ရသည် ။

ဗုဒ္ဓစာပေသည် ဗုဒ္ဓသာသနာကို မြန်မာပြည်၌ ပျံ့နှံ့အောင် ဆောင်ရွက်လိုသည့် ရှင်အရဟံနှင့် အနော်ရထာတို့ က အားပေးခဲ့ကြသောစာပေ ဖြစ်သည် ။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓစာပေကိုမှီ၍ ထွန်းကားလာသော မြန်မာစာ ပေသည် အထူးသဖြင့် ရဟန်းကျောင်းနှင့်နန်းတော် အိမ်တော်တို့ ၌ အများ အပြားဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ကြသည် ကို တွေ့ရပါသည် ။ ခေတ်ဟောင်း မြန်မာစာပေတို့ ကို လေ့လာသူတိုင်းသည် မြန်မာစာပေသမိုင်းတွင် သုံးဂိုဏ်းခွဲ၍ ရသော စာတို့ ကို တွေ့ရပေလိမ့်မည်။ အကြမ်းအားဖြင့် ဆိုရသော် (၁) ရဟန်းတော်များက စ၍ ရေးကြသော ပျို့နှင့် မော်ကွန်းတို့ ကို တွေ့ရလိမ့်မည်။ ထိုကဗျာတို့ တွင် ဇာတကဝတ္ထုများကို တန်ဆာဆင်၍ ဖွဲ့နွဲ့သည့် စာမျိုးပါသည် ။ ဘုရားစေတီကျောင်းတို့ ၏ အကြောင်းခြင်းရာတို့ ကို တန်ဆာဆင်၍ ဖွဲ့နွဲ့သည့် စာမျိုးပါသည် ။ ထိုမှ တစ်ဆင့် ထိုစာမျိုးတို့ ကို ဝတ်ကြောင်စာဆိုတို့ လည်း ဖွဲ့ဆိုလာကြရာ ကျယ်ဝန်းလာသည် ။ (၂) မင်း၊ မှူးမတ်၊ မင်းညီမင်းသား၊ မင်းသမီးစသော နန်းတော်၊ အိမ်တော် စာဆိုတို့ ရေးကြသော ရတု၊ ဧချင်း၊ လူးတား၊ ရကန်၊ သာချင်း၊ တေးထပ်၊ လေးဆစ်၊ နှစ်ဆစ်၊ မှာ တမ်း၊ နန်းတွင်းဇာတ်၊ ပြ

ဇာတ်၊ ရာဇဝင်၊ အရေးတော်ပုံတို့ကို တွေ့ရလိမ့်မည်။ ထိုစာတို့တွင် မင်းတို့ အကြောင်း၊ ထီးနေနန်းနေတို့၏ အမူအရာ အဖြစ်အပျက်တို့ အကြောင်းကို ဖွဲ့နွဲ့သော စာမျိုးစုံပါသည်။ ။ (၃) ရဟန်းစာဆို၊ ထို့နောက် အထူးသဖြင့် ထီးနန်းစာဆို၊ ဆင်းရဲသားစာဆို သုံးမျိုးစလုံးတို့ ကပင် ဖွဲ့နွဲ့ကြသော ဗုံကြီးသံ၊ ဗုံထောက်သံ၊ သီချင်း၊ အိုင်ချင်း၊ တျာချင်း၊ နတ်ချင်း၊ ဒုံးချင်း၊ လွမ်းချင်း၊ လေးဆစ်၊ သံချို၊ မေတ္တာစာ၊ ဟောစာတို့ကို တွေ့ရလိမ့်မည်။ ထိုတေးကဗျာတို့တွင် အများပြည်သူလူရှင် ဆင်းရဲသားတို့၏ အမူအရာနှင့် အဖြစ်အပျက်အကြောင်း ဖွဲ့နွဲ့သော စာမျိုးစုံပါသည်။ ။ ဆိုခဲ့သော စာသုံးမျိုးသည် ၊ ရှေးဟောင်း မြန်မာစာပေ၏ ယေဘုယျလက္ခဏာတို့ ပေတည်း။

ဂန္ထလောက၊ ၁၉၃၄။

အတိတ်ခေတ် မြန်မာစာ

ဥပမာလျှင် ခရီးသည် တစ်ဦးသည် မိမိ၏ ကျောဘက် ခရီးလမ်းကို ပြန်၍ ကြည့်လိုက်လျှင် ခရီးလမ်းရှိ အလုံးစုံသော အာရုံဝတ္ထုတို့ ကို ဂနစွာ မြင်နိုင်မည်မဟုတ်ချေ။ သို့ရာတွင် ခရီး၏ အကောက်အဖြောင့် အမြင့်အနိမ့်သဘောနှင့် ခရီးလမ်းရှိ တောင်အထွက်ကဲ့သို့မားမတ်သော အာရုံဝတ္ထုတို့ ကိုကား တရုံးတစည်းတည်း သိမ်းကျုံး၍ မြင်နိုင်စရာ အကြောင်း ရှိပါသည်။ ။

ဤဆောင်းပါးတွင် ကျွန်ုပ်တို့ သည် ပြန်၍ ကြည့်သော ခရီးသည်ကဲ့သို့ မြန်မာစာကို ကြည့်ပါအံ့။ (မှတ်ရန်။။ ဤဆောင်းပါးတွင် “မြန်မာစာ” ဟူသော အသုံးစကားသည် ဘာဝဖြင့် သို့မဟုတ်၊ ရသဖြင့် တန်ဆာဆင်သော မြန်မာစာမျိုးကို ဆိုလိုရင်း ဖြစ်ပါသည်။)

ခရီးအစ ဟူသည် ရေးရေးမှေးမှေးမျှသာ မြင်အပ်သော သဘောရှိသဖြင့် မြန်မာစာ၏ အရင်းမူလကို ဉာဏ်မျက်စိဖြင့် ပြန်ကြည့်ပါကလည်း ရေးရေးမှေးမှေးမျှသာ ဖြစ်မည်ကို သိရပေလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် ရေးရေးမှေးမှေး၏ သဘောသည် မြင်သူကြည့်သူတို့ ၏ ဉာဏ်ဆန်းကြယ်သလောက် အထူးထူးသော အဓိပ္ပာယ်အနက်တို့ ဖြင့် ပြည့်စုံနိုင်ပေသည်။ ။ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့ သည် အဘယ်ကဲ့သို့၊ အဘယ်ကြောင့်၊ အဘယ်နည်းစသော မေးခွန်းများကို ထုတ်ပါက မေးခွန်းထုတ်သူ၏ ဉာဏ်ဆန်းကြယ်သလောက် အဖြေလည်း ဆန်းကြယ်ပေလိမ့်မည်။ ။ ထို့ကြောင့် ခရီးအစရှိ မြန်မာစာသည် အထွေထွေ တွေးတောစရာပင် ဖြစ်

စံတော့သည်။ ။

ထို့နောက် ခရစ်နှစ် ၄၀၀ ကျော်လောက်မှ စ၍ ရေးသားကြသော ပုဂံကျောက်စာ မြန်မာစကားပြေတို့ သည် မြန်မာစာပေတွင် တောင်ထွက်ပမာ မားမတ်ထင်ရှား၍ ပုဂံဂူဘုရားများကဲ့သို့ပင် ဆန်းကြယ်ခဲ့သည် ကိုတွေ့ရသည်။ ။ အနော်ရထာမင်းစော ထွန်းညှိတော်မူခဲ့သော ဗုဒ္ဓသာသနာ အလင်းရောင်ကြောင့် မြန်မာတို့ သည် နတ်ရေကန်၌ ရေချိုးမိ၍ ချက်ချင်းပင် ၁၆ နှစ်အရွယ်သို့ ရောက်လာသော ဒဏ္ဍာရီပါ မင်းသားငယ်ပမာ၊ တစ်မူဟုတ်ချင်း အထက်တန်းကျသော ယဉ်ကျေးမှု၏ အရသာကို ခံစားကြရသည်။ ။ ထိုသို့ခံစားကြရသည့်နေ့မှ စ၍ ပုဂံသားဉာဏ်ရှင်တို့သည် ဗုဒ္ဓဘာသာစာပေတို့ ကို ဖတ်ရှုလေ့လာစပြုကြသည်။ ။ ပစ္စည်းရှင်ဖြစ်ကြသော မင်းမှူးမတ် သူဌေးသူကြွယ်တို့ သည် ဂူဘုရားတို့ကို ပြုကြသည်။ ။ ထိုအခါ ဆင်းရဲသားတို့ သည် လည်း ဉာဏ်ရှင် ပစ္စည်းရှင်တို့ ကို တုပကြသည်။ ။ ပုဂံသားတို့ ပြုသမျှဖြစ်သော အရာအလုံးစုံသည် ဘုရားရှင်အတွက်ဖြစ်၍၊ ဘုရားရှင်း၏ ဩဝါဒဖြစ်သော ဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ရေးအတွက် ဖြစ်လာကြရသည်။ ။ ထိုကဲ့သို့သော ခေတ်ထဲတွင် ပုဂံသား ပထမ စာရေးဆရာတို့ သည် ၊ မိမိတို့ ၏ ဉာဏ်စွမ်း လက်စွမ်းကို အဘယ်နေရာ၌ အသုံးပြုကြ၍ ၊ အဘယ်ကဲ့သို့သော ဘာဝစိတ်ကို အလေးတမူပြုကာ ရေးသားကြမည်နည်း။

သတ္တဝါတို့ ထံထွာ ချစ်ကြ၊ ရယ်ကြ၊ ငိုကြ၊ ပျက်စီးကြ၊ ဖွံ့ဖြိုးကြ၊ တိုက်ခိုက်ကြ၊ စသော လောကီထုပ္ပတ် လူတို့ ဇာတ် အဖြစ်အပျက်တို့ သည် လည်းကောင်း၊ တောတောင်ရေမြေ စသော ဩကာသလောက်သည် လည်းကောင်း၊ ပါဠိစာပေမှ ဇာတ်ဝတ္ထု အဆုံးအမတို့ သည် လည်းကောင်း၊ ထိုသို့သောအကြောင်းတို့ သည် ပုဂံသားစာရေးဆရာတို့ ၏ စာရေးလိုသောဆန္ဒကို မတိုက်တွန်းနိုင်ကြကုန်။ ။ ထိုစာရေးဆရာတို့ ၏ အာရုံသ

ည် ဘုရားရှင်ကို သဒ္ဓါကြည်ညိုခြင်း၌ သာ လွန်ကဲသည်းထန်နေကြသဖြင့်၊ ဂူဘုရားပြုကြခြင်းနှင့် ရေစက်သွန်း လှူးဒါန်းခြင်းတို့ ကသာလျှင် စာရေးလိုသော ဆန္ဒကို တိုက်တွန်းနိုင်ကြကုန်သည် ။ တစ်နည်းအားဖြင့် ဆိုရသော်၊ ပုဂံစာရေးဆရာတို့ ၏ ဘာဝစိတ်ဖြစ်ပေါ်ရာ ဝိဘာဝ တို့ သည် ၊ အုတ်မြို့ရိုးရံသော ပုဂံထီးနန်းမဟုတ်။ နေပြည်တော်တစ်ဝိုက်ရှိ ကျောင်းပြာသာဒ် ကုဋီတို့ ဖြင့် တင့်တယ်သောအရပ်ဖြစ်သည် ။ ထိုစာရေးဆရာတို့ ၏ သဘောသည် မိမိတို့ အိမ်၌ တွေးတောကြံစည်၍ ရေးကြသော သဘောမဟုတ်၊ ဘုရားတစ်ဆူမှ တစ်ဆူသို့ လှည့်လည်၍ အလှူရှင်များ နှင့် ရယ်ကာမောကာ ဂူဘုရားများကို ဖူးမြော်ကာ လှူဖွယ်ဝတ္ထုများကို သာဓုအနုမောဒနာခေါ်ကာ ရေးကြသော သဘောကဲ့သို့ ဖြစ်သည် ဟု ဆိုချင်သည် ။

ထိုသူတို့ ရေးသားသော ကျောက်စာများ သည် အလုံးစုံသော ပုဂံသားတို့ ၏ သဒ္ဓါစေတနာတို့ ကိုလည်းကောင်း၊ ထိုခေတ်က အလေ့အထများ တို့ ကိုလည်းကောင်း ဖော်ပြသောစာများ ဖြစ်ကြသည် ။ ဝါကျအထားအသို စကားအသုံးအနှုန်းအချို့သည် မြန်မာစကားပြေ အရေးအသားတွင် စံတင်လောက်သောစာများ ဖြစ်လာကြသည် ။ ထို့ပြင် ကြည်ညိုခြင်း၊ ငြိမ်သက်ခြင်း ဖြစ်သော ဟရိဘာဝ၊ သမဘာဝတို့ နှင့် ပြည့်စုံလှသဖြင့် မြန်မာစာပေသမိုင်းတွင် ခွဲညားလှသော စာတစ်မျိုးဟု ယူဆထိုက်ပေသည် ။

ပုဂံခေတ် မြန်မာစကားပြေတို့ ကို ကျော်လွန်လာခဲ့ပြီးသည့်နောက် နောက်တစ်ကြိမ် တောင်ထွတ်ကဲ့သို့ ထင်ရှားသော မြန်မာစာပေကို သက္ကရာဇ် ၈၀၀ မှ ၉၀၀ ကျော်ခေတ်တွင် တွေ့နိုင်ပြန်သည် ။ သက္ကရာဇ် ၈၀၀ မှ ၉၀၀ ကျော်ခေတ်သို့ ရောက်လာသောအခါ စာရေးဆရာတို့ ၏ ဘာဝဖြစ်ပေါ်ရာ အကြောင်းဖြစ်သော ဝိဘာဝတို့ သည် ၊ များ

ပြားကျယ်ပြန့်လာကြသည်။ ။ ထို့ပြင် ထိုခေတ်က စာရေးဆရာတို့ သည် အများအားဖြင့် မိမိတို့ ၏ ဘာဝထုတ်ဖော်ရေးသားရာတွင် ၊ သုတိသာ သည် ထက်သာအောင် ကဗျာ ကာရန်တို့ ကို အမြောက်အမြား သုံးစွဲလာကြသဖြင့် ပုဂံခေတ်တွင် ထင်ရှားခဲ့သော စကားပြေ အရေးအ သားမျိုးသည် နည်းပါးသွားလေသည်။ ။ ထို့ပြင် ထူးခြားသောအချက်တစ် ခုမှာ ပညာရှိတို့ သည် ထိုခေတ်တွင် ဇာတကဝတ္ထုတို့ ကို ကဗျာဖွဲ့လာကြသဖြင့် ဇာတကဝတ္ထုတို့ သည် ယခင်ကထက်ပို၍ ထင် ရှားကျော်စောလာကြသည်။ ။

ထိုခေတ်တွင် ပညာရှိတို့ သည် ဗုဒ္ဓစာပေကို လေ့လာကြပြီးလျှင် လူ သတ္တဝါတို့ သည် ပစ္စုပ္ပန်သံသရာအတွက် မည်သို့ ကျင့်သင့် ကြံသင့်သ န်တို့ ၌ စိတ်ဝင်စား၍ ဇာတကနိပါတ်များ နှင့် ဗုဒ္ဓဝင်ကျမ်းများ တို့ ကို အမှီပြုကာ ရေးသားကြသည်။ ။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့ ၏ စာများ သည် နေပြည် တော်၌ ကျော်စောကြသည်။ ။ ရှင်မဟာရဋ္ဌ၏ စတုဓမ္မသာရကိုးခန်းပျို့၊ ရှင်မဟာသီလဝံသ၏ ပါရမီတော်ခန်းပျို့၊ ရှင်အဂ္ဂသမာဓိ၏ နေမိဘုံခန်း ပျို့စသည် တို့ သည် ရှင်ရှင်လူလူ ဖတ်ရှု လေ့လာကြသော စာများ ဖြစ်ကြတန်ရာသည်။ ။ မြန်မာတို့ ၏ လေးလုံးစပ်ကာရန် အသုံးသည် လ နည်း သုတိသာယာခြင်းနှင့် ပြည့်စုံလာသည်။ ။

ထို့ပြင် ပညာရှိတို့ သည် ရေမြေ တောတောင် တင့်တယ်ဟန်တို့ ၌ ကသိုဏ်းစိတ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ရေမြေရှင်၏ ဘုန်းဂုဏ်ကို ချီးကျူးခြင်း၊ ယောက်ျားမိန်းမတို့ မေတ္တာသက်ဝင်၍ လွမ်းဆွတ်ပူဆွေးခြင်း စသည် တို့ ကိုလည်း ကဗျာဖွဲ့ဆိုရေးသားကြသ န်။ ။ ရှင်ဥတ္တမကျော်၏ တောလားရတုများ ၊ နဝဒေး၊ နတ်သျှင်နောင်တို့ ၏ ဘုန်းတော်ဘွဲ့၊ မယ်မောင်ဘွဲ့၊ ဘုရားတိုင်ဘွဲ့ရတုများ ၊ ရှင်သူရဲနှင့် လှော်ကားသုံးထောင်မှူးတို့ ၏ ဧချင်းများ ၊ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရနှင့် ရှင်မ

ဟာသီလဝံသတို့ ၏ မော်ကွန်းများ သည် ထင်ရှားကြသည် ။

ထိုကဗျာတို့ သည် ထိုခရစ်နှစ်အတွင်း မြန်မာနိုင်ငံနန်းတော်၊ အိမ်တော်၊ နေပြည်တော်များ ၌ အနွဲ့အပြားကျော်စောကြသဖြင့် မြန်မာစာသည် ပထမအကြိမ် မြန်မာလူမျိုးတစ်မျိုးလုံး၏ သင်းသီးပိုင်ပစ္စည်းတစ်ရပ်ဖြစ်ထိုက်သော အခြေအနေသို့ ရောက် လာပြီဟု ဆိုနိုင်သည် ။ မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်းဘက်နေ၍ ကြည့်လျှင် ထိုခေတ်က မြန်မာစာသည် မြန်မာနိုင်ငံ ခိုင်ခံ့အောင် ပြုစွမ်းနိုင်သော အားတစ်ပါးဖြစ်ခဲ့သည် ။ မြန်မာစာပေသမိုင်းဘက်ကနေ၍ ကြည့်လျှင် နောင်ဖြစ်ပေါ်လတ္တံ့သော မြန်မာတို့ အမှီသဟဲ တံကဲဖြစ်နိုင်လောက်အောင် ကြွယ်ဝသော စကားအသုံး၊ သုတိသာသောကဗျာဗန္ဓု၊ ဆန်းပြားသော အလင်္ကာနည်း အမျိုးမျိုးတို့ နှင့် ပြည့်စုံလာကြသည် ။

ထို့ပြင် စာဖွဲ့သောအကြောင်းအရာအဖြစ်အပျက်များ သည် လည်း မြန်မာစာဟု တခမ်းတနားခေါ်နိုင်လောက်အောင် နှံ့စပ်ကျယ်ဝန်းလာကြသည် ။ ထို့ကြောင့် ထိုခေတ်က မြန်မာစာသည် စံတင်လောက်အောင် ဖြစ်လာရပေသည် ။

ဆိုခဲ့သော ပုဂံခေတ်ကျောက်စာနှင့် ခရစ်နှစ် ၈၀၀ မှ ၉၀၀ ကျော်ခေတ်က စာများကိုသာလျှင်၊ မြန်မာစာပေသမိုင်း၌ တောင်ထွက်ပမာ ထင်ရှားစွာ မြင်နိုင်သော စာများ ဟု ယူဆမိတော့သည် ။ ယခုထက်တိုင် အများ အပြား ရေးသားနေကြသော မြန်မာစာသည် ၊ တောင်အထွက်တို့ နှင့်တူသည် ဟု ဆိုခဲ့သော မြန်မာစာတို့ ၏ အရိပ်ကို ခိုလှုံလျက်ရှိကြပေးသေးသည် ။ ဥပမာ တစ်မျိုးထပ်၍ ပြန်ရမည်ဆိုလျှင် ပုဂံခေတ်ကျောက်စာနှင့် ခရစ်နှစ် ၈၀၀ မှ ၉၀၀ ကျော်ခေတ်က စာများ သည် အိုင်ကြီးများ နှင့်တူကြသည် ။ ယခု (၁၉၃၀ ကျော်)ထက်တိုင် ရေးသားနေကြသော မြန်မာစာသည် ထိုအိုင်ကြီးများမှ စီးဆင်းလျက် နေသော ရေလျှင်နှင့် တူ

သည် ။

ညောင်ရမ်းဆက်၊ ကုန်းဘောင်ဆက်ခေတ်များ ၌ ၊
စာအမြောက်အမြား ရှိကြပါ၏ ။ သို့ရာတွင် ထိုစာတို့ သည် ဆိုခဲ့သော မြန်မာစာ နှစ်ခန်း ၏ သဘောနှင့် မကင်းကြချေ။ ဝန်ကြီးပဒေသာရာဇာရေးသော ပျို့တို့ တွင် ငါးရာငါးဆယ် ဇာတ်နိပါတ်ဝတ္ထုမှ အပါ အခြားသော ဝတ္ထုသွားများကို သုံးခဲ့သဖြင့် ထူးပါ၏ ။ နတ်သံ အဲချင်းများလည်း ထူးလာကြပါ၏ ။ ဘျာချင်းများ လည်း ထူးလာကြပါ၏ ။ သို့ရာတွင် ထိုဝန်ကြီးတစ်ဦးတည်း၏ အသံသာရှိသဖြင့် ထိုခေတ်ကစာများကို တောင်ထွတ်ကဲ့သို့ မားမတ်ထင်ရှားသည် ဟု မဆိုသာချေ။ ထို့နောက် ဦးကြင်ဥ၏ ဒေဝကုမ္မာပြဇာတ်လည်း ထူးခြားလာပါ၏ ။ သို့ရာတွင် အားနည်းလှသဖြင့် ကြီးကျယ်သည် ဟု မဆိုသာချေ။ ဦးတိုး၏ ရာမရကန်၊ ဦးစ၏ အီနောင်ဇာတ်တို့ သည် ဘာသာပြန်ကဗျာနှင့် ဇာတ်တို့ သာ ဖြစ်ကြ၏ ။ ဦးပုည၏ မေတ္တာစာများ လည်း ထူးကြပါ၏ ။ သို့ရာတွင် လောကသဘာဝ၊ လူသဘာဝတို့ ကို ပြရာတွင် နယ်ကျဉ်းလှသေး၏ ။ သံဆန်းဖြစ်ကြသော တေးထပ်သံ၊ ဘောလယ်သံတို့ သည် လည်း ထူးကြပါ၏ ။ သို့ရာတွင် ခရစ်နှစ် ၈၀၀ မှ ၉၀၀ ကျော်ခေတ်က ချစ်မှု၊ ကြိုက်မှု၊ လွမ်းဆွတ်မှုနှင့် စပ်လျဉ်းလျက် ဖွဲ့လေ့ရှိသော သဘောမျိုးနှင့် မကင်းချေ။ ဦးမျှင်၊ ဦးကျော်လှတို့ ၏ သံချိုများ လည်း လောကကို မြင်ပုံတွင် ထူးလာကြပါ၏ ။ သို့ရာတွင် အားနည်းလှသဖြင့် ကြီးကျယ်သည် ဟု မဆိုသာချေ။ အတိုချုပ်၍ ဆိုရလျှင် ညောင်ရမ်းဆက်၊ ကုန်းဘောင်ဆက်မှ စ၍ ယခုတိုင်အများ အပြားရေးသားကြသော မြန်မာသာသည် ၊ ပုဂံခေတ်က ကျောက်စာများကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ခရစ်နှစ် ၈၀၀ မှ ၉၀၀ ကျော်ခေတ်က စာများကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ သဘောသစ် အမြင်သစ်ပြသော စာများကလည်း သဘောဟောင်း အမြင်ဟောင်းများကို ထပ်မံ

ဖော်ပြသော စာများ သာလျှင် ဖြစ်ကြသည် ဟု လည်းကောင်း ယူပါသည်။ ။

ဆိုခဲ့သော စကားရပ်တို့ ကို ချုပ်ဆိုပါအံ့။ (၁) ပုဂံခေတ်က စာရေးဆရာတို့ သည် မိမိတို့ ၏ ဘာဝစိတ်ကို စကားပြေဖြင့် အများ အပြား ရေးသား၏ ။ ထိုသူတို့ ၏ ဘာဝစိတ်ဖြစ်ပေါ်ကြောင်းဖြစ်သော ဝိဘာဝတို့ သည် ဂူဘုရား၊ ကျောင်း၊ ဇရပ်နှင့်ရတနာသုံးပါးတို့ ကိစ္စများ ဖြစ်ကြသည်။ (၂) ခရစ်နှစ် ၈၀၀ မှ ၉၀၀ ကျော်ခေတ်က စာရေးဆရာတို့ သည် မိမိတို့ ၏ ဘာဝစိတ်ကို သုတိသာသော ကဗျာကာရန်တို့ ဖြင့် အများ အပြား ရေးသားကြ၏ ။ ထိုသူတို့ ၏ ဘာဝစိတ်ဖြစ်ပေါ်ကြောင်းဖြစ်သော ဝိဘာဝ တို့ သည် သုတိပဋက၊ အဘိဓမ္မာ ပိဋကတို့ ဖြစ်ကြသည်။ ။ တောတောင်ရေမြေတို့ ၏ တင့်တယ်ဟန်များ ဖြစ်ကြသည်။ ။ ယောက်ျား မိန်းမတို့ ၏ မေတ္တာသက်ဝင်မှုများ ဖြစ်ကြသည်။ ။ မင်းမှူးမတ်နှင့် ထီးနန်းများ အကြောင်း ဖြစ်ကြသည်။ ။

မြန်မာစာပေသမိုင်းကို လေ့လာသူတိုင်းသည် ဆိုခဲ့သော ပုဂံခေတ် ကျောက်စာများ နှင့် ခရစ်နှစ် ၈၀၀ မှ ၉၀၀ ကျော်ခေတ်က စာတို့ ၏ သိမ်မွေ့ပုံ၊ ခုံညားပုံတို့ ကို သိကြပေလိမ့်မည်။ ဤဆောင်းပါးတွင် အချို့သော သဘောတရားများကိုလည်းကောင်း၊ ထင်ရှားသော စာတို့ ၏ အကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ အကြောင်းမည်ရှိမျှသာ ဆိုခဲ့သဖြင့်၊ ဉာဏ်ရှင်များ ကျက်စားစရာကျန်ရှိသေးကြောင်း သတိမူအပ်ပါသည်။ ။

ဂန္ထလောက၊ ၁၉၃၄။

ပျို့ကဗျာနှင့် ပျို့စာဆို

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ယခုခေတ်တိုင်အောင် မြတ်စွာဘုရား၏ အဖြစ်
တော် ဇာတကဝတ္ထုများ သည် ရှင်လူကြီးငယ်တို့ ၏ အမြတ်နိုးဆုံးဖြစ်
သော ဝတ္ထုများ ဖြစ်ကြသည်။ ။ ရှင်ပြုအလှူ၌ တည်ကြသော ဖလားစုံကွ
မ်းအစ်ပတ်လည်တွင် ဝိဇ္ဇာရအမတ်က တရားပြလျက်၊ ပုဏ္ဏကက လက်
အုပ်ချီလျက် ရှိကြသေးသည်။ ။ မင်္ဂလာပွဲထိုင်၌ အလှပြထားသော ငွေဖ
လ ၊ ဘူး၏ နှုတ်ခမ်းအနားပတ်အောက်တွင် မင်းမဟော်က
လက်သီးဆုပ်ပြလျက်၊ အမရာက လက်ဝါးဖြန့်ပြလျက် ရှိသေးသည်။ ။
လက်ဆောင်ပေးလေ့ရှိကြသော ယွန်းသေတ္တာငယ်အဖုံးပေါ်တွင် ဥမ္မာဒ
န္တီက ပန်းကြဲလျက်၊ သိဝရာဇ်မင်းက ငေးမောလျက်ရှိကြသေးသည်။ ။
ကျောင်း၊ တန်ဆောင်း အချို့တို့ ဝယ် နံရံမြင့်တစ်ခုခုတွင် သုဝဏ္ဏသျှို၏
နံပါး၌ ဒုကူလနှင့် ပါရိကတို့ က မျက်ရည်သုတ်လျက်၊ ဝိဇ္ဇိယကွမင်းကြီး
က လေးကြီးကိုပိုက်ကာ ငိုလျက်ရှိကြသေးသည်။ ။ ဘုန်းကြီးပျံလောင်
တိုက် ပြာသာဒ်များ တွင် ပစ္စယဆင်ဖြူတော်၏ နှာမောင်းကိုကိုင်ကာ
ဝေဿန္တရာမင်းကြီးက ခရသင်းမှ ရေစက်သွန်းချလျက်၊ ဘီလူးကဲ့သို့ မျ
က်နှာမဲ့ရွံ့ထားသော ဇူဇကာ၏ တံပြာကြိမ်အောက်တွင် ကဏ္ဍာနှင့် ဇာ
လီတို့ က ငိုယိုလျက်ရှိကြသေးသည်။ ။ ရှေးခေတ်များကမူ စာရေးဆရာ
တို့ သည် ဤဇာတကဝတ္ထုများကို မျက်စိကျလွန်းသဖြင့် ကိုယ်ပိုင်ဝတ္ထု
သစ်များကိုပင် မကြံစည်ကြတော့ဘဲ ဤဇာတကဝတ္ထုများကိုသာ တန်
ဆာဆင်၍ ရေးသားလေ့ရှိကြသည်။ ။ နန်းတော်၊ အိမ်တော်၊ မြို့တော်၊
ကျေးတော နယ်ပယ်အရပ်ရပ်တို့ ကလည်း ဤစာများကိုသာ

အားရနှစ်ခြိုက်စွာ နာလေ့၊ ပျော်ရွှင်လေ့ရှိကြသည် ။ ထို့ကြောင့် မြန်မာ
ကဗျာသမိုင်းတွင် ပျို့ကဗျာဟူ၍ တခမ်းတနားထွန်းကားလာခဲ့ခြင်း ဖြစ်
သည် ဟု ယူဆနိုင်သည် ။

ပင်ရင်းအရိုးခံ ဇာတကဝတ္ထုသည် ပျို့ကဗျာတွင် ဝေဝေဆာဆာ သစ်
သစ်လွင်လွင်ဖြစ်လာတတ်သည် ။ အကြောင်းရင်းကို ဆင်ခြင်သော် ပျို့
စာဆိုတို့ ၏ “အပြောကောင်းပုံ”ကို တွေ့ရသည် ။ စီကာပတ်ကုံး ပြော
တတ်ခြင်းသည် ၊ ပါရမီရှင်တို့ ၏ အတတ်တစ်ခု ဖြစ်၏ ဟု ခေါ်ဆိုအပ်
သည် ။ အပြောကောင်းသူတို့ ၏ နှုတ်ဖျားတွင် အထပ်ထပ်အခါခါ ကြား
ဖူး ဖတ်ဖူးသော အကြောင်းအရာတစ်ခုသည် နားထောင်ကောင်း၊ ဖတ်
ကောင်းလျက်သာနေသည် ။ စကားအပြောကောင်းသူတို့ နှင့် တွေ့ကြုံ
ဖူးသူတို့ သည် ဤဂုဏ်ကို သိကြပေလိမ့်မည်။ ဥပမာ - လူချင်းတူပါလျ
က် အဆင်အပြင် တတ်လှသောကြောင့် ရှုမငြီးနိုင်သကဲ့သို့ဖြစ်သည် ။ အ
ပြောကောင်းသည် ဆိုခြင်းသည် အဘယ်နည်း။ စဉ်းစားကြည့်ကြဦးစို့။
ဥပမာ-ဝတ္ထုအပြောကောင်းသူဆိုပါတော့။ ထို့ပြင် ဝတ္ထုကလည်း ချစ်
ဆွေ ခဏခဏ ကြားဖူးသော ဝတ္ထုဆိုပါတော့။ သို့ရာတွင် အပြောကော
င်းသည် ဖြစ်ပါက ဝတ္ထုဇာတ်လမ်းကို သိပြီးသူ ချစ်ဆွေပင်လျှင်၊ သူ၏
အပြော၌ စွဲလမ်းဖွယ်ကောင်းသော ဂုဏ်တို့ ကို တွေ့လာပေလိမ့်မည်။
ရှေးဦးစွာ အမေမွေးကတည်းကပါလာသော သူ၏ အမေ့ဉာဏ်ကို(ဝါ)စိ
တ်ကူဉာဏ်ကို တွေ့လာလိမ့်မည်။ ထို့နောက် ထိုစိတ်ကူးဉာဏ်က ရှေ့
ဆောင်ရှေ့ရွက်ပြုကာခေါ်ငင်လာတတ်သော ဇာတ်ခန်း၊ ဇာတ်ကွက်နေ
ရာတကျ စီစဉ်တတ်ခြင်း၊ ထို့နောက် နသံ၊ နွဲ့သံ၊ ကြမ်းသံ၊ လွမ်းသံ၊ ရွှန်း
သံ စသော အသံတို့ ကို လေယူလေသိမ်း ကောင်းကောင်း ၊ လျှာထား
အာထား ကောင်းကောင်း ဖြင့် ဆိုမြည်တတ်ခြင်း၊ ထို့နောက် ကိုယ်တွေ့
မျက်မြင်တို့ ကို အခြေပြု၍ ဖန်တီးတတ်ခြင်း၊ ထို့နောက် လူ့လောက သ

ဘဝကို နားလည်၍ ဖန်တီးတတ်ခြင်း၊ သုတများ ခြင်း၊ စိတ်ထားမြတ်ခြင်းတို့ ကို အပြည့်အစုံမတွေ့ရစေကာမူ အချို့အချို့ကို တွေ့လာရတတ်သည်။ ။ စာအရေးကောင်းသည် ဆိုရာတွင် လည်း ထိုနည်းအတိုင်း ဖြစ်စရာအကြောင်းရှိသည်။ ။

“အပြောတတ်သည်”၊ “အဆင်အပြင်တတ်သည်”၊ “စာရေးတတ်သည်” ဟူသော အတတ်ပညာတို့ သည် သဘောအားဖြင့် တစ်မျိုးတည်းဖြစ်သည် ဟု ယူဆမိသည်။ ။ ထိုသို့ ယူဆသဖြင့် အပြောတတ်သူသည် အဆင်အပြင်တတ်အံ့၊ အရေးတတ်အံ့ဟု မဆိုလိုပါ။ သဘောအားဖြင့် တစ်မျိုးတည်းဖြစ်သည် ဟု သာ ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ။ ဆိုခဲ့သော အပြောတတ်ခြင်း၊ အဆင်အပြင်တတ်ခြင်း၊ အရေးတတ်ခြင်းဟူသော အတတ်ပညာတို့ ကို “ပရိယာယ်”ဟု အမည်ပေးလိုက်ချင်သည်။ ။ ပါရမီထူးသော ပရိယာယ် ၁၁ ဆ ၌ ဤပရိယာယ်ရှိသည်။ ။ သူရေးသောစာသည် ဤပရိယာယ်ကြောင့် ဘယ်သောအခါမျှ မကွယ်နိုင်။ မြန်မာစာမကွယ်သမျှ ကာလပတ်လုံး ခိုင်မြဲ၍ နေပေလိမ့်မည်။ ထို့ပြင် ပျို့ကောင်းမကောင်းကို သိလိုလျှင်လည်း ဤပရိယာယ်ဖြင့် ချိန်ထိုး၍ ကြည့်နိုင်သည်။ ။ ပျို့၌ အရပ်ရပ်သုတ စုံလင်စွာပါခြင်း၊ ကျမ်းဂန်စကားပါခြင်းတို့ သည် ပျို့၏ ဂုဏ်တစ်ရပ်ဖြစ်ပါ၏။ ။ သို့ရာတွင် ထိုဂုဏ်သည် စင်စစ်မှာ ပျို့၏ အသက်မဟုတ်။ ပျို့၏ နှလုံးသွေးမဟုတ်။ ပရိယာယ်သာလျှင် ပျို့၏ အသက်၊ ပျို့၏ နှလုံးသွေး ဖြစ်သည် ဟု ယူဆသည်။ ။ ဗဟု သုတအလို့ငှာ ပျို့ကို ဖတ်ဖို့ ကောင်းသည် ဟူသော ဩဝါဒကို မနှစ်သက်ချင်ပါ။ ထိုသို့ဗဟု သုတတို့ ကို ပျို့ထဲတွင် ရှာမည့်အစား၊ ဆိုင်ရာဗဟု သုတကျမ်း၊ ဆိုင်ရာဓမ္မကျမ်းများ ၌ ရှာ၍ ဖတ်လိုက်တော့မည်။ ပို၍ ပင် သိလာနိုင်စရာ အကြောင်းရှိသည်။ ။ ကျွန်ုပ်သည် နှစ်သက်ခြင်း၊ ပီတိဖြစ်လိုသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပီတိနှင့်ယှဉ်သော လူ့လောကအသိ၊ ဘဝအသိရင့်သန်

လိုသောကြောင့်လည်းကောင်း ပျို့ကို ဖတ်ချင်တော့သည်။ ။

ပရိယာယ်ကောင်းသောဂုဏ်ရှိလျှင် ပျို့ကောင်းဖြစ်နိုင်ကြောင်းကို ခရီးရောက်လှသော ဥဒါဟရဏ်ပျို့တစ်စောင်ဖြင့် စစ်ဆေးဆွေးနွေးပြလိုသည်။ ။ ပျို့သည် နေမိဘုံခန်းပျို့ဖြစ်သည်။ စာဆိုသည် ရှင်အဂ္ဂသမာဓိသည် မြန်မာသက္ကရာဇ် ၈၄၁ ခုနှစ်၌ ဖွားမြင်၍ ၉၁၄ ခုနှစ်၌ ပျံလွန်တော်မူသည်။ ။ အင်းဝမြို့ ဒုတိယမင်းခေါင်လက်ထက်တွင် ကျော်စောသော ရဟန်းစာဆိုကြီးတစ်ပါးဖြစ်သည်။ ။ ရှင်မဟာသီလဝံသအောက်အသက် ၂၆ နှစ်ငယ်၍ ၊ ရှင်ရဋ္ဌသာရအောက် အသက် ၁၁ နှစ် ငယ်သည်။ ။ သို့ရာတွင် ရှင်ကြီးနှစ်ပါးတို့ နှင့် စာဆိုဖက် ဖြစ်သည် ဟု ဆိုက မှားမည်မဟုတ်ချေ။ ရှင်အဂ္ဂသမာဓိသည် သုဝဏ္ဏလျှံသူဌေးခန်း၊ သစ္စာခန်း၊ လေးပစ်ခန်း၊ နေမိမဋ္ဌစိုးခန်း၊ ငရဲခန်း၊ ဘုံခန်းတို့ ကို ဆိုခဲ့သည်။ ။ ငရဲခန်းက ခြောက်လွန်းသည်။ ။ ဘုံခန်းက မြောက်လွန်းသည် ဟူသော ရှေးအစဉ်အလာစကားကို ထောက်ခြင်းအားဖြင့် ရှင်အဂ္ဂသမာဓိ၏ စာကျော်စောကြောင်း၊ ရှင်လူအများ နှစ်သက်ကြကြောင်း ထင်ရှားလှသည်။ ။ သူ၏ စာဆိုဉာဏ်သည် သဘောအားဖြင့် ပန်းချီဆရာတို့ ၏ ဉာဏ်နှင့် တူသည် ဟု ယူဆသည်။ ။ ရုပ်လုံးဖော်ခြင်း၊ အရောင်စပ်ခြင်း အရာတို့တွင် အထူးသဖြင့် တူသည်။ ။

နေမိဘုံခန်းပျို့သည် နိမိဇာတကအဋ္ဌကထာကို အခြေခံ၍ ဖွဲ့ဆိုသော ပျို့ ဖြစ်သည်။ ။ လိုရင်းဇာတ်ကြောင်းမှာ မာတလိနတ်သားသည် ၊ နေမိမင်းကို ဝေဇယန္တာရထား၌ တင်၍ သိကြားမင်းထံသို့ ပင့်ဆောင်သွားခြင်း ဖြစ်သည်။ ။ ကောင်းကင်ခရီးတွင် မာတလိသည် ဘုံအဆောင်ဆောင်တို့ ၌ စံစားနေကြသော နတ်သမီး နတ်သားတို့ ကို မင်းကြီးအားပြလျက် သူတို့ ၏ အတိတ်ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့ ကို ဟောပြောခြင်းဖြစ်သည်။ ။ ဇာတ်တော်၏ ဩဝါဒမှာ ဒါန သီလတို့ ၏ မွ

နံမြတ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ။

ဘုံခန်းပျို့၌ ပါဝင်သော ဗီရဏီဘုံခန်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အဋ္ဌကထာပါဌ် နိဿယ၌ အရိုးခံဝတ္ထုကြောင်းသည် ဤသို့ဖြစ်သည်။ ။

(၁)“ဝိဒိတာနိတေမဟာရာဇာ... အစရှိသော စကားကိုဆို၍ မာတလိ နတ်သားသည် နတ်ပြည်သို့ ရှေးရှုသည် ဖြစ်၍ ရထားကို နှင်လေ၏။ ။ နေမိမင်းကြီးသည် နတ်ပြည်သို့သွားသည် ရှိသော် တစ်ဆယ့်နှစ်ယူဇနာ ရှိသော၊ ပတ္တမြားဖြင့်ပြီးသော၊ အထွတ်ငါးခုရှိသော၊ ခပ်သိမ်းသော၊ တန် ဆာဆင်သော၊ ဥယျာဉ်ရေကန်နှင့်လည်း ပြည့်စုံထသော၊ ပဒေသာပင်တို့ ဖြင့်လည်း ခြံရံထသော၊ ဗီရဏီအမည်ရှိသော နတ်သမီး၏ ကောင်းကင် ၌ တည်သော ဗိမာန်ကိုမြင်၍ ဗိမာန်၏ အတွင်း အိပ်ရာထက်၌ နေသော နတ်သမီးတစ်ထောင် ခြံရံလျက် ပတ္တမြားဖြင့်ပြီးသော ခြင်္သေ့ခံသော လေသာတံခါးကိုဖွင့်၍ ကြည့်သော ထိုနတ်သမီးကိုလည်း မြင်၍ မာတ လိနတ်သားကို မေးလို၍ ဂါထာကိုဆို၏ ။ မာတလိနတ်သားသည် လည်း မင်းကြီးအား ကြား၏။ ”

(၂)“မာတလိနတ်သား၊ ငါးခုကုန်သော အထွတ်တို့ နှင့် ပြည့်စုံသော ဤဗိမာန်သည် ထင်၏ ။ ထိုဗိမာန်၏ အိပ်ရာ၏ အလယ်၌ ပန်းအစရှိ သော ခပ်သိမ်းသော တန်ဆာတို့ ဖြင့် တန်ဆာဆင်သော ကြီးသောအနု ဘော်ရှိသော နတ်သမီးသည် ၊ အထူးထူးအပြားပြားရှိသော နတ်၏ တန် ခိုးကိုပြလျက်နေ၏ ။ ထိုစကားဆိုသင့်စွ။ နတ်၏ တမန်ဖြစ်သော မာတ လိနတ်သား၊ ထိုနတ်သမီးကိုမြင်၍ နှစ်လိုခြင်းသည် ငါ့ကို ရလေ၏ ။ န တ်၏ ရထားထိန်းဖြစ်သော မာတလိနတ်သား၊ သင့်ကို ငါမေး၏ ။ အကြင်နတ်သမီးသည် နတ်ပြည်သို့ ရောက်သည် ဖြစ်၍ ဗိမာန်၌ မွေ့ လျော်ရ၏ ။ ထိုနတ်သမီးသည် အဘယ်မည်သောကောင်းမှုကို ပြုခဲ့ဖူးသ

နည်း”

(၃)“နေမိမင်းကြီး မေးအပ်သော မာတလိနတ်သားသည် ထိုနေမိမင်းကြီးကို ကြားပေ၏။ ကောင်းမှုကံတို့ ၏ အကျိုးကို မိမိသိသည် ဖြစ်၍ မသိသော နေမိမင်းအားကြားပေ၏။ မြတ်သောမင်းကြီး၊ သင်မင်းကြီးသည် စင်စစ်သဖြင့် အသက်ရှင်သောလူ၏ ရွာ၌ အကြင် ဗီရဏီမည်သောကျွန်မကို ကြားဖူး၏ လော။ ထိုဗီရဏီအမည်ရှိသော ကျွန်မသည် တစ်ယောက်သော ပုဏ္ဏ၏ အိမ်ကျွန်မ၏ ဝမ်း၌ ဖြစ်သော ကျွန်မ ဖြစ်ခဲ့ဖူးသည်။ ထိုအိမ်ကျွန်မ၏ သမီးဖြစ်သော ကျွန်မသည် နံနက်အခါ ရောက်လတ်သော်၊ ဧည့်သည် ဖြစ်သော ရဟန်းကို သိစေ၍ ကွေကွင်း၍ နေရာအရပ်မှ လာသော သားကို အမိသည် တစ်ကြိမ် နှစ်လိုသကဲ့သို့ အခါခပ်သိမ်းနှစ်လို၏။ သီလသတင်းကလည်း ရှိ၏။ ဣန္ဒြေလည်း ရှိ၏။ စွန့်ကြဲပေးကမ်းခြင်းလည်း ရှိ၏။ ထိုသီလသတင်း စွန့်ကြဲခြင်းဖြင့် ဗီရဏီအမည်ရှိသော အိမ်ကျွန်မသည် ဗိမာန်၌ မွေ့လျော်ရ၏။ ဤသို့ဆို၏”

အဠကထာ ပါဠာနိဿယတွင် အဠကထာ ဆရာက အထက်ပါအကြောင်းကိုပင်ဖွင့်ပြပြန်သည်။ ဖွင့်ပြချက်အရ အကြောင်းသစ်များမှာ ဗီရဏီနတ်သမီးကိုမြင်၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော နှစ်လိုခြင်းသည် နှိပ်စက်ခြင်းနှင့်တူကြောင်း၊ အိမ်ကျွန်မသည် ကဿပဘုရားလက်ထက် ကဖြစ်ကြောင်း၊ ရဟန်းအားဆွမ်းကပ်ရန် စာရေးတံမဲကို အိမ်ကျွန်မ ရကြောင်း၊ နွားချေးဖြင့် လိမ်းကျံအပ်သော၊ ကြက်အပ်သော ဗိမာန်ရှိသော၊ ကောင်းစွခင်းအပ်သော နေရာ၌ ထိုရဟန်းအား ဆွမ်းကျွေးကြောင်းတို့ ဖြစ်ကြသည်။ ။ရှင်အဂ္ဂသမာဓိသည် ထိုအရိုးခံဝတ္ထုကြောင်းကို ဗီရဏီဘုံခန်းတွင် လွမ်းဆွတ်ကြည်နူးဖွယ်ဖြစ်အောင် ရေးခဲ့သည်။ ။ အရောင်အဆင်း ရုပ်သဏ္ဌာန်တို့ ကို ပေါ်အောင်ဖော်နိုင်ခြင်း၊ မိန်းမပျိုတို့ ၏ သ

ဘောနှင့် ချစ်သူတို့ ၏ သဘောတို့ ကို ထင်ရှားစွာပြနိုင်ခြင်းတို့ သည် ရှင်အဂ္ဂသမာဓိ၏ ထူးကဲသော ပရိယာယ်ဖြစ်သည် ဟု ယူဆပါသည်။ ဗီရဏီဘုံခန်းကို အပိုဒ် ၁၁ ပိုဒ်ရေး၍ ဖွဲ့ဆိုထားသည်။ အစချီလိုက်သော အပိုဒ် ၁ မှာ ပင် လွမ်းစရာကောင်းအောင်ရေးခဲ့သည်။ ရှင်အဂ္ဂမသာဓိသည် နေမိမင်းက ဗီရဏီအား စိတ်ညွတ်လိမ့်မည်ဖြစ်ကြောင်းကို ကြိုတင်သိထားနှင့်လေသည်။ ထို့ကြောင့် မိမိ၏ စာ၌ နေမိမင်း နတ်ပြည်တက်ခန်းကို ဖွဲ့ရာတွင် လွမ်းစရာကောင်းသော နွေးဦးရာသီဘွဲ့နှင့်စ၍ ချီလိုက်သည်။ အဋ္ဌကထာ၌ နေမိမင်း ဘယ်ရာသီတွင် နတ်ပြည်သို့ တက်သွားသည် ဟု တစ်ထစ်ချမပါချေ။ သို့ရာတွင် နွေးဦးရာသီဘွဲ့နှင့် အစချီလိုက်သဖြင့် စာဆို၏ အချိန်အဆသည် လျော်ကန်လှပေသည်။ ထိုမျှသာမကသေးပါ။ ဖွဲ့ထားသော နွေးဦးရာသီ၏ အသွင်အပြင်ကလည်း နှစ်သက်ဖွယ်ကောင်းသည်။ အဖွဲ့တွင် စာဆိုသည် တော့ကြီးတောင်ကြီး၊ သစ်ကြီးဝါးကြီးကိုမပြ။ အရောင်ရင့်ကိုလည်း မခြယ်။ သေးငယ်သော အစိတ်အပိုင်းတို့ ကို အရောင်နုဖြင့်သာ ခြယ်ခဲ့သည်။ ရွက်ဟောင်း၊ ရွက်နု၊ မင်းလွင်၊ လေညင်း၊ မြေသင်းနံ့တို့ နွေအိမ်၌ သဘာဝအတိုင်း လှနေဟန်ကို ဖွဲ့ထားသည် မှာ စကားနည်းနည်းနှင့် ထင်ပေါ်လှသည်။ သုတိလည်း သာသည်။ ဖွဲ့ပုံမှာ -

“ခါလည်လှလှ၊ ရတုသစ်သစ်၊ သရစ်ပေါ်ပေါ်၊ သာပျော်ရွှန်းရွှန်း၊ ကိန်းခန်းသင့်မော၊ ရွက်ရင့်လျှော့၍ ၊ ရွက်ကြောနုလှန်၊ ရွက်သစ်ပြန်တည့်၊ ပန်းမာန်ငုံကင်း၊ သုတ်လေညင်းနှင့်၊ မြေသင်းနံ့နံ့၊ တပျံ့ပျူးပျူး၊ မင်းလွင်မြူးလျက်၊ တန်ခူးလည်း ကုန်၊ လကဆုန်သည် ၊ ပဇ္ဇန်ရိုက်မြည် ချူန်းချူန်းတည်း”

ဟု ဖွဲ့ခဲ့သည်။ ။

နေမိမင်းသည် ကောင်းကင်ကို မျှော်ရှုလိုက်ရာ ဘုံဗိမာန်နှင့် နတ်သမီးတို့ ကို မြင်သည်။ ။ နှစ်သက်ဖွယ်ကောင်းအောင် စာဖွဲ့စရာအကြောင်းများ ပေါ်လာကြပြန်ပြီ။ ။ ရှင်အဂ္ဂသမာဓိ၏ စာဆိုညဏ်သည် ဆိတ်ဆိတ်နေခဲ့သည် မဟုတ်ချေ။ အင်းဝရွှေမြို့တော်ကြီး၌ သူမြင်ရတွေ့ရသော နန်းပြာသာဒ်၊ ကျောင်းပြာသာဒ်တို့ ၏ ပုံပန်းသဏ္ဌာန် အချိုးအစားအဆင်တန်ဆာ၊ အရောင်အဆင်းတို့ သည် သူ၏ စာဆိုညဏ်တွင် ထင်ပေါ်လာဟန်တူသည်။ ။ ဗီရဏီ၏ ဗိမာန်က သူ၏ စိတ်တွင် တစ်ကျွန်းတစ်နိုင်ငံကဲ့သို့ ခုံညားစွာ မြင်လာဟန်တူသည်။ ။ ကောင်းကင်တစ်ခုလုံးပင် နွဲ့ကိုင်းသွားမတတ်၊ ကြီးမားလှသော ထိုဗိမာန်ကိုကြည့်၍ သူအံ့သြလိုက်သည်။ ။ ထို့ကြောင့်လျှင် သူ၏ အဖွဲ့၌ -

“ရှေ့တော်မျက်မြင်၊ မိုးဝပြင်ဝယ်၊ တုရင်ကမောင်း၊ မွန်ခေါင်းစုံလစ်၊ သရစ်သွန်းသွန်း၊ ထက်ဝန်ပြုပြု၊ ကောင်းကင်နွဲ့မျှ၊ တစ်ဆယ့်နှစ်ယူဇနာ၊ အခန့်တာလျက်၊ ကျယ်စွာနံလျား၊ တစ်ကျွန်းအားသို့၊ ပတ္တမြားစီမြှောင့်၊ ခြင်္သေ့စောင့်သား၊ ရှစ်ထောင့်ခုံမြင့်၊ ကျည်းရွက်ဖွင့်လျက်၊ ငါးဆင်ဘုံမွန်၊ ရွှေဗိမာန်နှင့်”

ဟု ဖွဲ့ခဲ့သည်။ ။

ဗိမာန်၌ အပြောက်အမွမ်း အမျိုးမျိုးရှိဟန်၊ မကန်းခံတွင်း၌ ခြင်္သေ့က ခြေဖြင့် နင်းထားဟန်၊ ခြူးညွန့်ခွေထားဟန်၊ အဝါရောင်၊ အစိမ်းရောင် ပြိုးပြိုးပြက်ပြက်အရောင်တို့ တောက်ပနေကြဟန်တို့ ကိုဖွဲ့ဆိုပြန်သည် မှာ -

“အဆန်းအဆန်း၊ ရွှေကျီးရန်းနှင့်၊ မကန်းခံတွင်း၊ ခြင်္သေ့နင်းလျက်၊ ပြောက်ကွင်းရေးချဲ့၊ နွဲ့ရရွဲ့တုံ၊ ကယ်ကဲ့ရောင်ထွေ၊ ခြူးညွန့်ခွေလျက်”

ဟု လည်းကောင်း၊

“ပဉ္စမိဝယ်၊ ဂူလီဂူလာ၊ မသာရဂလိ၊ ကျောက်မွန်မြဲ၊ သန္တာဆွဲလျက်
၊ ပုလဲပျစ်ရှက်၊ ဗိမာန်ကြက်လည်း ”

ဟု လည်းကောင်း ဖွဲ့ဆိုခဲ့သည်။ ။

နေမိမင်းမျှော်ခိုက်တွင် ဗီရဏီနတ်သမီးသည် အခြွေအရံများ နှင့်တကွ ပြာသာဒ်ပြတင်းကိုဖွင့်ကာ ကိုယ်ရောင်ပြနေသည်။ ။ ရှင်အဂ္ဂသမာဓိသည် ဗီရဏီ၏ လှဟန်ကြော့ဟန်ကို အနုစိတ်ဖွဲ့လိုက်ပြန်သည်။ ။ ဗီရဏီ၏ ပုံသည် ကျွန်ုပ်တို့ ၏ မျက်စိအနီးသို့ ကပ်လာသည်။ ။ ရှင်အဂ္ဂသမာဓိသည် မိန်းမတို့ ၏ နဂိုချော နဂိုလှကိုမဖွဲ့။ နတ်သမီးဖြစ်နေသောကြောင့် လားမသိ။ ပုတီးလက်ကောက် အဆင်အပြင်တို့ နှင့် လျှမ်းလျှမ်းတောက်နေသော အလှမျိုးကိုဖွဲ့သည်။ ။ သျှတ္တရကျမ်း အဆိုနှင့်အညီ ညှိ၍ လည်း ဖွဲ့ဟန်တူသည်။ ။ ဗီရဏီနတ်သမီး၏ နားရွက်ပြန့်ကားနေပုံပင်ပါသည်။ ။ ရှင်ရဠသာရ၏ “ဝဏ္ဏပဘာ” ချီတောင့်တဲတွန့်ရတု၌ လည်း ထိုနည်းအတိုင်း ဖွဲ့ဆိုသည် ကများ သည်။ ။ ထိုဖွဲ့နည်းမျိုးသည် ရှေးခေတ် မြန်မာစာတွင် အလွန်ခေတ်စားသော ဖွဲ့နည်းမျိုးဖြစ်သည် ဟု ဆိုရာသည်။ ။ ရှေးမြန်မာ ပန်းချီဆရာ များ ရေးသော နာရီ ပန်းချီကားများ နှင့်တူသည်။ ။ သူ့နည်းနှင့်သူ၊ ကောင်းသော ဖွဲ့နည်းမျိုးဟု ခေါ်ထိုက်သည်။ ။

ထိုဖွဲ့နည်းမျိုးတွင် ပါရမီထူးသော စာဆိုတို့ သည် မိမိတို့ ဖွဲ့လိုက်သော အရပ်၌ အသက်ဝင်လာသည် ဟု ထင်ရအောင် ဖွဲ့နိုင်ကြသည်။ ။ အောက်ပါအဖွဲ့တွင် စာဆိုက ဗီရဏီနတ်သမီး၏ ရင်လွှမ်းတန်ဆာ၌ ရတနာများ ဖိတ်ဖိတ်တောက်နေကြဟန်ကို ထည့်သွင်းဖွဲ့ဆိုလိုက်သဖြင့် နတ်သမီးရုပ်သည် အသက်ရှူနေ၊ အသက်ရှင် နေသကဲ့သို့ ထင်ဖွယ် ဖြစ်လာသည်။ ။ အဖွဲ့မှာ -

“ရွှေသလွန်ထက်၊ ဧသန်တူရှု၊ လေညင်းယူလျက်၊ ရွှင်မူပြီးပြီး၊ မျက်

လုံးမျက်ခွက်၊ လရောင်စက်သို့၊ နားရွက်ဖြန့်ကား၊ ညွန့်ညွန့်ထွားမျှ၊
မေ့ပါးသွယ်ကပ်၊ အာစပ်ဝင်းရွှေ၊ ချေလည်း မပြောက်၊ ကြန့်လျှောက်နှာ
ယောင်၊ မျက်တောင်ကော့ဖြူး၊ နဖူးပြင်လှ၊ ရင်ဝလည်း မောက်၊ ဖိတ်ဖိ
တ်တောက်မျှ၊ ပြောက်ပြောက်စွန်းစွန်း၊ ဆေးထင်းပန်းသို့၊ လက်သန်းလ
က်ချောင်း၊ ရိုးပျောင်းနုနု၊ ပီစွာထုလည်း ၊ ရုပ်တုမရ”

ဟု ဖွဲ့ခဲ့သည် ။

ရှင်အဂ္ဂသမာဓိသည် သူ၏ စာတွင် အခြွေအရံ နတ်သမီးတို့ ကို မလှ
ပ်မယှက် မနေစေရ။ အကခိုင်း၊ အဆိုခိုင်း၊ အတီးခိုင်းထားသည် ။ ထိုမျှ
မကသေး။ ဗီရဏီနတ်သခင်မ၏ အချောအလှ၌ မိန်းမောနေရှာသော သူ
စိမ်းလူသား နေမိမင်းကြီး၏ စိတ်ကိုလည်း အကျီစယ်ခိုင်းထားသည် ။ ရ
ဟန်းစာဆိုကြီး ပါးနပ်လှပါပေသည် ၊ ဖျတ်လတ်လှပါပေသည် ။ ရှင်အ
ဂ္ဂသမာဓိသည် ထိုအဖွဲ့ကို ဖွဲ့စဉ်အခါက အင်းဝနန်းတော်သူ၊ အင်းဝမြို့
တော်သူတို့ ၏ အမူအရာကို ပြေး၍ သတိရလိုက်မိဟန်တူသည် ။ အော
က်ပါစာပိုဒ်များ တွင် ဗီရဏီ၏ ရံရွှေတော်တို့ က နေမိမင်းကို ရဲတင်း
လာစေလို၍ လားမသိ၊ ချစ်သူဟူသော စကားဖြင့် အစချီသော သီချင်းဆို
ပြနေကြဟန်ကို ဖွဲ့ထားပုံမှာ -

“နာပျော်လှည့်အီ၊ ချစ်သူချီလျက်၊ သံပြီသံပြိုင်၊ ခွင့်ရေးကိုင်က၊ အတို
င်အဖောက်၊ လှယ်ကာ ကောက်တည့်၊ လက်ထောက်ပျံ့ပျူး၊ ဧရင့်ကျူး
လျက်၊ တထူးတလည်၊ ကောင်းကင်ပြည်တွင် ၊ ရွှေစည်ရွှေမောင်း၊ ရွှေငြ
င်းစောင်းနှင့်”

ဟု ဖွဲ့ခဲ့သည် ။ တစ်ဖန် နေမိမင်းကို ကြိုးစားစေလို၍ လားမသိ။ စိ
တ်ပျက်စေလို၍ လားမသိ။ ထိုရံရွှေတော်တို့ ကပင် သခင်မနှင့် ဘုန်းကံ
ချင်းတူလျှင် ချူပေတော့ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ဖြင့် သီချင်းဆိုကြပြန်သည်

မှာ -

“တို့ ရှင် ဘုန်းဖြိုး၊ ရှုန်းရှုန်းတိုးမျှ၊ ကောင်းကျိုးကောင်းသူ၊ ကောင်းအင်တူက၊ ရည်ချူပစေ”

ဟု ဖွဲ့ခဲ့သည်။

ဗီရဏီနတ်သမီးနှင့် ရံရွှေတော်တို့ ၏ အမူအရာကိုမြင်သော နေမိမင်းကို ရှင်အဂ္ဂသမာဓိသည် လွမ်းစရာဖြစ်အောင် ဖွဲ့ပြန်သည်။ ကျားသည် မကိုကြည့်၏။ မသည် ကျားကို ပြန်ကြည့်၏။ ထိုအခါ ရွာသူတို့ ၏ သဘာဝသည် ဖြစ်ပေါ်တတ်၏။ ရဟန်းစာဆိုကြီးသည် ဤလောကီလေ့မျိုးကို နားလည်သည်။ ဘုရား၏ အရေတော်ကို ဆင်မြန်းထားစေကာမူ အတွင်းစိတ်နှလုံးကို ဉာဏ်မျက်စိဖြင့် ပြန်ကြည့်တတ်သူသည် လောကီလေ့ကို အဘယ်မှာ နားမလည်ရှိအံ့နည်း။ ဝတ်ကြောင်များကဲ့သို့မဟုတ်ဘဲ ကာယိန္ဒြေကို စောင့်ချုပ်ထားသောကြောင့်သာ ဖြစ်ရာသည်။ ဗီရဏီ၏ ရံရွှေတော်များကို ရုတ်ခြည်းမြင်လိုက်မိသဖြင့် သိလိုမေးလိုသော နေမိမင်း၏ အာသာဆန္ဒကို ဖွဲ့ပြရာတွင် ၊ ရွာသူတို့ သဘာဝလှုပ်ရှားလျက်ရှိသည် ကို တွေ့နိုင်သည်။ ဖွဲ့ပုံမှာ -

“ရွယ်ငါးပြင်ဝယ်၊ တအင်မယုတ်၊ ရွှေလှော်ခုတ်သို့၊ အဟုတ်လှကြွယ်၊ မိစံပယ်ကား။။ အဘယ်နတ်သမီးတို့ နည်း”

“ရွှေငုံပေါ်စ၊ ဆင်းမြမြကို၊ ဘဝစပ်လျှင်၊ ဘုန်းမယှဉ်၍ ၊ ဝိညာဉ်ပျော့ပျော့၊ တမောမောလျှင်၊ မင်းစောတိမ်းလု၊ မှိုန်းကာရှုသည်။။ အသူ့ချစ်မငြီးတို့ နည်း”

“ပြည့်ရှိမ်းသီရိ၊ ကိုယ်လုံးငြိကို၊ မချည့်လှည့်တွန်၊ မျက်စိလန်မျှ၊ အကျန်ယခု၊ မျှော်ကာရှုသည်။။ အသူ့ဆွေဇနီးတို့ နည်း”

ဟု ဖွဲ့ခဲ့သည်။ ။

တစ်ဖန် မရနိုင်သော နတ်သမီးကိုမြင်၍ စုံမက်မိသောကြောင့်၊ မခံချိ
သောစိတ်ဖြင့် တမ်းတလိုက်သော နေမိမင်းကြီးသည် လည်း သနားဖွယ်
ပင် ဖြစ်တော့သည်။ ။ သူ့စကားတွင် ကြင်နာသံ၊ စုံမက်သံ၊ ဆွေးသံ၊ မျှော်
ငုံသံတို့ သည် ခုံးခြွေဘယ်ညာကို သာယာစွာ တီးခေါက်လိုက်ဘိသကဲ့သို့
မြည်လျက်နေကြသည်။ ။ ရတုစာဆိုတို့ သီဆိုလေ့ရှိကြသော မယ်ဘွဲ့များ
နှင့်တူသည် ။ ။ ရှင်အဂ္ဂသမာဓိသည် နေမိမင်းကြီးအား
အလွမ်းမင်းသားကြီးဇာတ်ခန်းကို အထွက်ခိုင်းလိုက်သည်။ ။ ဗီရဏီနှင့်
အချစ်တော် တင့်လိုလှသော နေမိမင်း၏ တမ်းတပုံတွင် -

“တိန့်ခါလျှင်၊ ကြမ္မာတော်မီ၊ တူတညီဖြင့်၊ ရှေ့ဆီကြေးမုံ၊
နောင်နှင့်ကြုံ၍၊ ပိုက်ခြံကျွမ်းသူ၊ လွမ်းရမူကား၊ ပစ္စုလွမ်းထပ်၊ ရင်ချင်း
အပ်၍၊ မြဲကွပ်မေတ္တာ၊ ထပ်ကာကာလျှင်၊ လယ်ယာလက်ရုံး၊ အုံးပစေ
လျက်၊ နှစ်သက်ဖြားယောင်း၊ ပျော်ကြောင်းကြောင်းလျှင်၊
စုံပေါင်းအင်ခြိုက်၊ ရွှင်သောကြိုက်ဝယ်၊ ခေါ်စိုက်မောင်နည်း၊ ရင်ထက်
လည်း လျက်၊ သာဖြည်းညင်းညင်း၊ လွမ်းတင်းဆိုယောင်၊ လူမင်းပေါင်နှ
င့်၊ အိုအောင်သဖြင့်၊ ချစ်တောတင့်က၊ ချီးမြင့်ရွက်ကျုံး၊ တစ်သက်လုံးတွ
င်၊ မြဲကုံးဆံစု၊ ပန်နစ်ပြုပိမ့်”

ဟု ဖွဲ့ခဲ့သည်။ ။

ဗီရဏီဘုံခန်းတွင် မာတလိနတ်သားဘွဲ့သည် အထူးချီးကျူးဖွယ်ဖြစ်
သည်။ ။ နွေဦးရာသီ တင့်တယ်ဟန်အဖွဲ့၊ ဗီရဏီလှဟန်အဖွဲ့၊ နေမိမင်းလွ
မ်းဆွတ်တမ်းတဟန်အဖွဲ့တို့ သည် အင်းပခေတ်ဦးက ဆရာဆရာများ
ဖွဲ့ခဲ့ကြသော ရာသီဘွဲ့၊ မိန်းမလှဘွဲ့၊ အလွမ်းဘွဲ့များ နှင့် တစ်သဘောတ
ည်းဖြစ်သည်။ ။ ရှင်ဥတ္တမကျော်၏ တောလားရတု၊ ရှင်ရဋ္ဌသာရ၏ တော

ငဲ့တဲတွန့်ရတု၊ အင်းဝမင်းခေါင်၏ ကျေးစေရတုတို့ တွင် ထိုကဲ့သို့ အဖွဲ့များ သည် ဦးနေနှင့်ကြလေပြီ။ ကွဲလွဲခြင်းရှိသည် ဆိုလျှင် အဆင်အပြင်အရာ၌ သာ ရှိတန်ရာသည် ။ မာတလိဘွဲ့၌ ကား ရှင်အဂ္ဂ သမာဓိသည် (၁) အခြေအနေအရာ၊ သင့်မသင့် ရာမရာ ချိန်ဆပြုမှုတတ် သောသူမျိုး၏ သဘာဝကိုလည်းကောင်း၊ (၃) အတွေ့အကြုံများ ခဲ့သဖြင့်၊ လောကရေးရာ၌ နောကျေနေ၍ ပြေရာပြေကြောင်းကို ရှာတတ် သောသူမျိုး၏ သဘာဝကိုလည်းကောင်း ကြိုက်ဟန်တူသည် ။ ကဗျာဆ ရာ၊ ဝတ္ထုဆရာ၊ ပြဇာတ်ဆရာတို့ အဖို့ မှာ ကြိုက်တတ်ခြင်းရှိလျှင် အမှတ်မထင် သတိပြုမိခြင်း ရှိတတ်သည် ။ အမှတ်မထင် သတိပြုမိခြင်းရှိ လျှင် တွေးခေါ်စိတ်ကူးခြင်းကို ပြုနိုင်သည် ဟု ဆိုချင်ပါသည် ။

ရှင်အဂ္ဂသမာဓိသည် မိမိ၏ အကြိုက်တိုင်း မိမိ အမှတ်မထင် သတိပြုမိခဲ့သည် တို့ ကို အခြေခံ၍ ၊ စိတ်ကူးပြီးလျှင် မာတလိအဖွဲ့ကို ဖွဲ့ ခဲ့သည် ဟု ယူဆပါသည် ။

သူ၏ ပထမအကြိုက်အတိုင်း သူ တွေးခေါ်စိတ်ကူးခဲ့သည် ကို အော က်ပါအဖွဲ့၌ သိမြင်နိုင်သည် ။ နေမိမင်းသည် ဗီရဏီ၏ အတိတ်ဘဝကို လည်းကောင်း၊ သူ၏ အကျိုးဆက် ကောင်းမှုကိုလည်းကောင်း မာတလိ အားမေးရာ မာတလိပြန်ဖြေသည် ။ မာတလိသည် ဗီရဏီနတ်သမီး လူ့ ဘဝ၌ ကျွန်မ ဖြစ်ခဲ့သည် ကို သိသည် ။ သိသည့်အတိုင်း ဖွင့်ပြောလိုက် လျှင် ဗီရဏီနတ်သမီးကြားသွား၍ ဝမ်းနည်းနေမည်လားဟု မာတလိ ကရုဏာသက်လိုက်ဟန်ကို လည်းကောင်း၊ အဖြစ်မှန် မပျောက်မကွယ် စေချင်သောကြောင့်သာ ဖွင့်ပြော လိုက်ရဟန်ကိုလည်းကောင်း ရှင်အဂ္ဂ သမာဓိသည် မာတလိ၏ အဖြေ ၌ ထည့်သွင်းဖွဲ့ဆိုထားသည် ဖြစ်ရာ လေးစားအပ်သော မာတလိဂုဏ်သည် ပေါ်လာသည် ။ အဖွဲ့တွင် -

“ပြာစင်လတ်လတ်၊ မိမိုးနတ်ကား၊ နှုတ်လွှတ်ခံတွင်း၊ ညိုးညိုးညင်း
မျှ၊ ဆိုတင်းစကား၊ လေသံကြားက၊ ပြာထွားနောင်မယ်၊ ဝမ်းနည်းဖွယ်
တည့်၊ ပစ်ပယ်လွဲသွေ၊ မဆိုချေလည်း ၊ အနေကျကျ၊ မမှတ်ရသော်၊ ရှင်မ
ကြောင်းနွယ်၊ နိဒါန်းသွယ်ပိမ့်”

ဟု ဖွဲ့ဆိုခဲ့သည် ။

တစ်ဖန် ဒုတိယအကြိုက်အတိုင်း ရှင်အဂ္ဂသမာဓိ တွေးခေါ်စိတ်ကူးခဲ့
သည် ကို အောက်ပါအဖွဲ့၌ သိမြင်နိုင်သည် ။ စိတ်ညှိုးနွမ်းသူကို အနိစ္စ၊
ဒုက္ခ၊ အနတ္တ တရားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ သို့ကြံသို့ဆောင်ဟူသော န
ည်းလမ်းပြတရားဖြင့်လည်းကောင်း နှစ်သိမ့် တတ်ကြသည် ကို သတိရ
၍ စိတ်အားငယ်ခဲ့သော နေမိမင်းအားမာတလိက အားပေးဟန်ကို မာ
တလိ၏ အားပေးစကား၌ ထည့်သွင်းဖွဲ့ဆိုခဲ့သည် ။

ထိုအဖွဲ့သည် လည်း ကြည်ညိုအပ်သော မာတလိ၏ ဂုဏ်ကို ဖော်
ပေးရာရောက်သည် ။ အဖွဲ့တွင် -

“မင်းစောလက်ရုံး၊ ဘုန်းပဌာန၊ ဘယ်တောင့်တအံ့၊ ယောက်ျ်တံခွန်၊
လူရည်မွန်က၊ မိုးစွန်အထွတ်၊ ကြယ်ကိုဆွတ်သို့၊ မလွတ်တူပျဉ်”

ဟု ဖွဲ့ဆိုခဲ့သည် ။

တစ်ဖန် တတိယအကြိုက်အတိုင်း ရှင်အဂ္ဂသမာဓိ တွေးခေါ်စိတ်ကူး
ခဲ့သည် ကို အောက်ပါအဖွဲ့၌ သိမြင်နိုင်သည် ။ ထိုအဖွဲ့တွင်
နတ်သမီးများကို အမြင်စုံလှသဖြင့် ထုံနေသော တာသတိ သာပြည်သား
ရထားမှူးမာတလိ၏ သဘောသည် လည်းကောင်း၊ ဗီရဏီတစ်ပါးကို
သာ နတ်သမီးထင်၍ စွဲလမ်းနေသော လူသား နေမိမင်း၏ သဘောသ
ည် လည်းကောင်း၊ ပေါ်လွင်လာအောင် မာတလိက နေမိမင်းကို နှစ်သိမ့်
သော စကား၌ ဖွဲ့ဆိုခဲ့သည် ။ ထိုအဖွဲ့တွင် -

“အညာဆန်ဆန်၊ လွန်လတုံတုံ၊ ရွှေတိဘုံထက်၊ ရုပ်ပုံတွတ်တွတ်၊ မှတ်ရရွတ်သား၊ နတ်သမီးများ၊ ဘဇာရှားရှင့်”

ဟု ဖွဲ့ဆိုခဲ့သည်။ ။

ဤသို့လျှင် ရှင်အဂ္ဂသမာဓိ၏ ပရိယာယ်အစွမ်းကြောင့် ဗီရဏီဘုံခန်း၏ အရိုးခံဇာတ်ကြောင်းသည် ဝေဝေဆာဆာ ဖြစ်လာရသည် ဟု ယူဆအပ်သည်။ ။

တစ်ဖန် ဗီရဏီဘုံခန်းတွင် ရှင်အဂ္ဂသမာဓိသည် စကားကြွယ်လှပေသည်။ ။ ရာသီဘွဲ့၊ ဗိသုကာအဆောက်အအုံဘွဲ့၊ မိန်းမလှဘွဲ့၊ အလွမ်းဘွဲ့တို့ တွင် စကားစုံလှသည်။ ။ ထူးခြားသော အချက်တစ်ချက်မှာ ရှင်အဂ္ဂသမာဓိသည် အဓိပ္ပာယ်လေးနက်ခြင်းလည်း ရှိအောင်၊ သုတိလည်း သာအောင် စကားလုံးကို နှစ်ခါထပ်၍ ရေးလေ့ရှိသောအချက် ဖြစ်သည်။ ။ သူ၏ စာများ တွင် အဓိပ္ပတူ နှစ်လုံးတွဲစကား ပေါ်လှသည်။ ။ ဥပမာ “ပြာညက်လဲ့လဲ့၊ နွဲ့နွဲ့နောင်းနောင်း”၊ “မျိုးလွန်းကြင်ကို၊ ရွှင်ရွှင်ပျပျ၊ ကကသီသီ၊ ချီချီကျူးကျူး၊ ထူးထူးဆန်းဆန်း၊ ရွှန်းရွှန်းဖြိုးဖြိုး၊ ပျော်ဖွယ်နိုးမျှ” ဟူသော စကားများ ဖြစ်ကြသည်။ ။

လေးလုံးတစ်ပါဒ် စပ်ရာတွင် ရှင်အဂ္ဂသမာဓိသည် သက်စေ့နှက် သုံးချက်ညီအစပ်ကို ပို၍ ဂရုပြုသည်။ ။ သူ၏ စာတွင် ဘီလူးရယ် အစပ်နည်းသည်။ ။ ရှိသော ဘီလူးရယ် အစပ်မှာ လည်း မထင်ရှားချေ။ ဦးတိုက်အစပ်သည် သာ၍ နည်းသည်။ ။ သက်စေ့နှက် သုံးချက်ညီ တစ်သံတည်းသာ လျှင် ကဲလျှက်နေသည်။ ။ ထို့ကြောင့် အသံမမြိုင်လှဟု ဆိုသော် ဆိုနိုင်သည်။ ။ အပိုဒ် ၄၊ ၅၊ ၆ တို့ တွင် “အဆန်းအဆန်း”၊ “အထွေထွေ”၊ “မိန်းပြတ်မိန်းပြတ်” ဟု ယမကစပ်နည်းဖြင့် ချီထားသည်။ ။ သုတိသာကြောင်းတစ်မျိုး ဖြစ်သည်။ ။ သို့ရာတွင် ယမကအစပ်ကို အလွန်အကျွံမသုံး၊ နာပျော်

လောက်ရုံမျှ သုံးသည် ။ ရှင်အဂ္ဂသမာဓိသည် အချပါဒများကို အထူးဂရုစိုက်ဟန်တူသည် ။ ထိုအချပါဒများ တွင် အဓိပ္ပာယ်ရှင်းနိုင်သမျှ ရှင်းအောင် ရေးလေ့ရှိသည် ။ သို့ရာတွင် စာတစ်ပိုဒ်လုံး၌ ကတ္တား၊ ကံ၊ ဝါစက အထားအသိုသည် အခါတိုင်း မရှင်းလင်းချေ။ တစ်ခါတစ်ရံ ငုပ်နေသည် ။ တစ်ခါတစ်ရံ ခုန်ကျော်၍ ကောက်ယူရသည် ။ တစ်ခါတစ်ရံ နတ်သမီးများ ၏ သီချင်း၊ နေမိမင်း၏ စကား၊ မာတလိ၏ စကားများ နှင့် အခြားအဖွဲ့များ တို့ သည် ထွေးရောယှက်တင်ဖြစ်နေကြသည် ။ သို့ရာတွင် ရှင်းသောနေရာများ တွင် ရှင်းသလောက် နှစ်သက်ဖွယ်ကောင်းသည် ။

အဋ္ဌကထာ၌ ပါရှိသည့် အရိုးခံဇာတ်ကြောင်းကို စီစဉ်ပုံတွင် အချိုးအစားကျသည် ဟု မထင်ချေ။ ရှည်လွန်း၊ ဆန့်လွန်း၊ ဆွဲလွန်း သည် ဟု ထင်သည် ။ ရှင်အဂ္ဂသမာဓိသည် ဗီရဏီဘုံခန်း ဇာတ်ကြောင်းကို ကဗျာ ၁၁ ပုဒ်ဖြင့် ဖွဲ့ခဲ့သည် ။ တစ်ပိုဒ်တစ်ပိုဒ်တွင် ပျမ်းမျှခြင်းအားဖြင့် ပါဒရေ ၈၅ ထက်မနည်း ရှိသည် ။ စကားလုံးရေကို တွက်လိုက်လျှင် စကားလုံးပေါင်း ၄၀၀၀ နီးပါးရှိသည် ။ စင်စစ်မှာ ဇာတ်ကြောင်းသည် ပါးလှသည် ။ သို့ရာတွင် စကားများ လွန်းသည် ဟု ထင်သည် ။ ရှင်အဂ္ဂသမာဓိသည် စကားနည်းနည်းဖြင့် ကဗျာဂုဏ်မြောက်အောင် ဖွဲ့မည်ဆိုက ဖွဲ့နိုင်လိမ့်မည်ဟု ထင်သည် ။ ရှည်လွန်း၊ ဆန့်လွန်း၊ ဆွဲလွန်းသည် ၏ အကြောင်းရင်းကို ရှာကြည့်သောအခါ နှစ်ရပ်ကို တွေ့နိုင်ပါသည် ။

(၁) တစ်ရပ်မှာ အကြောင်းတစ်ခုကို သို့မဟုတ် သဘောတစ်ခုကို အထပ်ထပ်အခါခါဖွဲ့ခြင်းဖြစ်သည် ။ ဗီရဏီနတ်သမီးဘွဲ့ကို အပိုဒ် ၂၊ ၃၊ ၄၊ ၉ တို့ ၌ အဖန်ဖန် ဖွဲ့ထားသည် ကို တွေ့ရသည် ။ တစ်နေရာ၌ သော်လည်းကောင်း၊ နှစ်နေရာ၌ သော်လည်းကောင်း၊ အားရကျေနပ်စွာ ဖွဲ့ထားပါက သာ၍ ကောင်းမည် ထင်သည် ။ တစ်ဖန် အရိုးခံဇာတ်ကြောင်းတွင်

င် ရထားဖြင့် တက်သွားသော နေမိမင်းသည် ကောင်းကင်၌ ဘုံဗိမာန်နှင့် ဗီရဏီတို့ ကို မြင်၍ မာတလိကို မေးသည် ။ မာတလိက ဖြေသည် ။ ထိုမျှသာတည်း။ ထို့ကြောင့် ဇာတ်ကြောင်းရွေးရာတွင် သုံးဆင့်သော်လည်းကောင်း၊ အလွန်ဆုံး ငါးဆင့်သော်လည်းကောင်း ရှိနိုင်သည် ။ ဖွဲ့ပြီးသားကို ထပ်ကာထပ်ကာ ဖွဲ့ခြင်းမပြုပါက ဇာတ်ကြောင်းသည် တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် သက်သက်သာသာ ရွေ့သွားစရာရှိသည် ။ ဖတ်သူ နာသူသည် ချက်ချင်းအမြင်ရှင်း၍ သဘောပေါက်နိုင်စရာအကြောင်းရှိသည် ။ အဖွဲ့တစ်ခုသည် အဖွဲ့အဖြစ်ဖြင့် ကောင်းပါ၏ ။ သို့ရာတွင် ဇာတ်ကြောင်း၌ အဖန်တလဲလဲပါနေပါက အစီအစဉ် ပျက်ရာပျက်ကြောင်း ဖြစ်သည် ဟု ထင်သည် ။ အစီအစဉ်ပျက်ပါက ကဗျာဂုဏ် အင်္ဂါချို့တော့သည် ။ မျက်နှာ၌ နံ့သာလိမ်းရာတွင် ထူနေသောနေရာ၌ ထူလွန်း၍ ၊ ပါးသောနေရာ၌ ပါးလွန်းနေသောကြောင့် ကြည့်မကောင်းသကဲ့သို့ ဖြစ်သည် ။ အဆောက်အအုံတစ်ခုသည် ရှေ့ဆောင်၊ နောက်ဆောင်၊ အလယ်ဆောင်တို့ သည် အကွာအဝေး မညီညွတ်ကြသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ အနိမ့်အမြင့် အဆင်မပြေသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကြီးသည် ကကြီးလွန်း၍ ငယ်သည် က ငယ်လွန်းနေသောကြောင့်လည်းကောင်း ကြည့်၍ အချိုးအစားမကျသကဲ့သို့ ဖြစ်သည် ။

(၂) ကျန်တစ်ရပ်မှာ အကြောင်းတစ်ခုကို သို့မဟုတ် သဘောတစ်ခုကို ကိုယ်ပိုင်မျက်စိဖြင့် မကြည့်၊ ကိုယ်ပိုင်နားဖြင့်မကြား၊ ကိုယ်ပိုင်အတွေးအကြံအသိစိတ်ဖြင့် မကူးမကြံဘဲ ကျမ်းဂန်၏ အကူအညီ၊ မှတ်စု၏ အကူအညီတို့ ဖြင့် စာဖွဲ့ခြင်း ဖြစ်သည် ။ မြို့အကြောင်းကို ဖွဲ့မည်ဆိုလျှင် ကျမ်းဂန်၌ ပြသော မြို့အင်္ဂါ ခုနစ်ပါး၊ ဆယ်ပါး စသည် ဖြင့် အစိတ်အပိုင်းတို့ ကို ရေးပြတတ်ကြသည် ။ တောအကြောင်းကို ဖွဲ့မည်ဆိုလျှင်လည်း သျှတ္တရကျမ်း၏ အဆိုအမိန့်အတိုင်း ဂုဏ်အင်္ဂါတို့ ကို

ရေးပြတတ်ကြသည် ။ ကျမ်းကိုမှီး၍ ရေးပြခြင်းသည် စာမဆိုသော ပညာရှင်တို့ ၏ ကိစ္စ ဖြစ်သည် ။ စာဆိုသည် စာဆိုသာဖြစ်သည် ။ စာမဆိုသော ပညာရှင်တို့ ၏ အလေ့အလာများကို ကဗျာ၌ ထည့်သွင်းလာပါက ထိုကဗျာသည် ကဗျာ မစစ်တော့ပြီ။ စာမဆိုသော ပညာရှင်တို့ အဖို့ မှာ ကျမ်းဂန်လေ့လာမှုနှင့် ကိုယ်တွေ့တို့ ကို ညှိနှိုင်းဝေဖန်၍ ပြခြင်းသည် အဓိက ဖြစ်သည် ။ စာဆိုတို့ အဖို့ မှာ လောကလေ့လာမှုနှင့် ကိုယ်တွေ့တို့ ကို ဖန်တီးပြခြင်းသည် အဓိကဖြစ်သည် ဟု လည်းကောင်း ယူဆပါသည် ။ ညှိနှိုင်းဝေဖန်၍ ပြခြင်းသည် စာမဆိုသော ပညာရှင်တို့ ၏ တာဝန်ဖြစ်၍ ဖန်တီး၍ ပြခြင်းသည် စာဆိုတို့ ၏ တာဝန်ဖြစ်သည် ဟု ယူဆပါသည် ။

အများ အပြားသော ပျို့များကို စစ်ဆေးကြည့်လျှင် ဆိုခဲ့သော အကြောင်းရင်းနှစ်ရပ်သည် အရောရောအနှောနှော ဖြစ်နေသည် ကို တွေ့ရသည် က များ သည် ။ ရှင်အဂ္ဂသမာဓိသည် ဗီရဏီဘုံခန်းကဗျာတွင် ဘုံဗိမာန်အသွင်ကိုလည်းကောင်း၊ မာတလိ၏ သဘောကိုလည်းကောင်း၊ ဗီရဏီ၏ သဘောကိုလည်းကောင်း၊ နေမိမင်း၏ သဘောကိုလည်းကောင်း ပြနိုင်သဖြင့် သင့်ပေပြီ။ လွန်ကဲလာသည် မှာ ဗဟု သုတတို့ ကို အပိုအမို ထည့်သွင်းလာခြင်းဖြစ်သည် ။ ကျမ်းဂန်လေ့လာမှုကို ထုတ်ပြလိုက်သည် နှင့် တစ်ပြိုင်နက်စာဆိုဆုတ်ခွာရသည် ။ စာဆိုကွယ်ရသည် ဟု ယူဆသည် ။ မာတလိက နေမိမင်းအား ဗီရဏီ၏ အတိတ်ဘဝကို ပြန်ကြားနေသော အပိုဒ်များ တွင် ဤအချက် ထင်ရှားလှသည် ။ အစေခံ၏ ဝတ္တရားကို ကျမ်းဂန်အရ ရေးပြထားသော အဖွဲ့သည် စာဆို၏ စာ မဟုတ်တော့ပြီ။ ကဗျာကို လို၍ ကဗျာကို နှစ်သိမ့်သူသည် စိတ်အားပျက်ရတော့သည် ။ ကဗျာကောင်းသည် ဗဟု သုတကို မြှောင်ကျကျ ပေးရန်မဟုတ်။ အလိုလိုပွင့်၍ လှနေသော ပန်းပွင့်သည် သူလှကြောင်းကို မြှောင်

ကျကျဖော်ပြရန် မလိုသကဲ့သို့ ဖြစ်သည်။ ။

ခြုံ၍ ကြည့်လိုက်သော် ဗီရဏီဘုံခန်းတွင် အညံ့ပင်ရှိသော်လည်း ၊
အကောင်းက ထိုအညံ့စုကို ဖုံးလွှမ်းထားသကဲ့သို့ ဖြစ်သည်။ ။ ရှင်အဂ္ဂသ
မာဓိ၏ ပဋိဘာန်ဉာဏ်သည် အံ့ဖွယ်ကောင်းသည်။ ။ စာဆိုကြီးသည် သ
က်ရှိလောက၊ သက်မဲ့လောကတို့ ၏ အပြင်သဘောကိုသာမက၊ အတွင်း
သဘောကိုပါ ပြခဲ့သည်။ ။ လွမ်းစရာ ကြည်းနူးစရာကောင်းအောင်လည်း
ဖွဲ့ခဲ့သည်။ ။ ပျို့ပိုင်းတွင် ရှင်အဂ္ဂသမာဓိကို စံတစ်ဆူဟု ခေါ်ဆိုသည်။ ။
ခေါ်လည်း ခေါ်ခဲ့ကြပေပြီ။

ဂန္ထလောက၊ ၁၉၃၆။

နတ်သျှင်နောင်၏ အပြုံး

နတ်သျှင်နောင်ဟု ဆိုလျှင် ရာဇာဓာတုကလျာအရေးကြောင့် ဆွေးနေရသူဟု ထင်ဖွယ်ရှိသည် ။ ထိုသို့ကား မဟုတ်ပါ။ ရာဇာဓာတုကလျာအရေးကြောင့် ဆွေးသည့်အခါ ဆွေးမည်ဖြစ်သော်လည်း ၊ တငေးငေးတမှိုင့်မှိုင့်နှင့် နေသည် ချည်းမဟုတ်။ ဆင်စီး၊ မြင်းစီး ဝါသနာပါသူ ဖြစ်သည့်အားလျော်ညီစွာ၊ ဆင်မြင်း၌ အချိန်ကုန်သည့်အခါ ကုန်မည်။ အတီး အမှုတ်၌ ဝါသနာပါသူဖြစ်သည့် အားလျော်ညီစွာ အတီးအမှုတ်၌ အချိန်ကုန်သည့်အခါ ကုန်မည်။ ဂူလီ၌ ဝါသနာပါသူ ဖြစ်သည့်အားလျော်ညီစွာ ဂူလီ၌ အချိန်ကုန်သည့်အခါ ကုန်မည်။ ညီတော်၊ ဘထွေးတော်တို့ကို ချစ်ခင်မြတ်နိုးတတ်သူ ဖြစ်သည့်အားလျော်ညီစွာ ညီတော်၊ ဘထွေးတော်တို့ နှင့် ရယ်မောပျော်ရွှင်စွာ နေသည့်အခါများ တွင် နတ်သျှင်နောင်နှစ်ခြိုက်စွာ ပြုံးခဲ့သည် ဟု ဆိုနိုင်သည် ။ ထိုအခါ နတ်သျှင်နောင်၏ အပြုံးသည် ၊ မြင်သူတိုင်းအဖို့ ပျော်စရာဖြစ်သည် ။ ထိုအပြုံးသည် အဘယ်နည်း။

ဂူလီသဘင်အကြောင်း စပ်ဆိုသော “ခုနစ်တောင်စွန်” ချီ ရတုနှင့် “ဝေယန္တာတွင် ချီရတုတို့ တွင် ထိုအပြုံးကို သိမြင်နိုင်သည် ။ ထိုရတုနှစ်ပုဒ်တွင် ဂူလီပွဲ၌ စွမ်းအားရှိသမျှ အားထုတ်ကြပါသော်လည်း ခဏခဏ ဂူလီရှုံးကြသော ဘထွေးတော်နှင့်၊ ညီတော် မင်းရဲကျော်စွာတို့ ကို နတ်သျှင်နောင်ကြည့်၍ ပြုံးခဲ့သည် ။ ထိုအပြုံးတွင် နတ်သျှင်နောင်၏ ချစ်ခင်ခြင်း၊ မြတ်နိုးခြင်း၊ ကျီစယ်တတ်ခြင်းတို့ သည် အထင်အရှားဖြစ်သည် ။

တစ်ဖန် ညီတော် မင်းရဲကျော်စွာ၏ မင်သေ့(ထိုးကွင်း)အကြောင်းစပ်ဆိုသော “နဝမျက်ခြည်” ရတု၊ “နတ်နန်းဘုံသာ” ချီရတု၊ “အထွတ်ထက်မှာ” ချီ ရတုတို့၌ လည်း နတ်သျှင်နောင်၏ အပြုံးကို မြင်နိုင်သေးသည်။ ။

ဘုရင့်နောင်မင်းတရားကြီး၏ နိုင်ငံတော်သည် ဘုရင့်နောင် နတ်ရွာလားသောအခါဝါးအစည်းပြေသကဲ့သို့ ပြေပြီးသည့်နောက် တောင်ငူကတစ်ထီးတစ်နန်း၊ ပြည်က တစ်ထီးတစ်နန်း၊ အင်းဝက တစ်ထီးတစ်နန်း ဖြစ်လာသည်။ ။ တောင်ငူတွင် နတ်သျှင်နောင် နန်းစံ၍ အင်းဝတွင် မဟာဓမ္မရာဇာဓိပတိ နန်းစံသည်။ ။ အင်းဝမင်းသည် နိုင်ငံတော်ကို တလုံးတစည်း ပြန်ဖြစ်စေလိုသဖြင့် တောင်ငူကိုသိမ်းရန်ကြံစည်၍ ဝန်ရှင်တော် သီရိဇေယျနော်ရထာကို တိုင်ပင်တော်မူသောအခါ ဝန်ရှင်တော်က လျှောက်သည် မှာ -

“တောင်ငူသည် အခြားပြည်ကဲ့သို့မဟုတ်ချေ။ မှူးကောင်းမတ်ကောင်း၊ ဆင်ကောင်း၊ မြင်းကောင်းလည်း များ လှသည်။ ။ မြို့ပြလည်း ခိုင်ခံ့လှသည်။ ။ တစ်ပါးမြို့ရွာကို လုပ်ကြံတော်မူသကဲ့သို့ မလေးမစားပေါ့ပေါ့လျော့လျော့ လုပ်ကြံမူ၍ မသင့်ချေ။ နိုင်ငံတော် အလုံးတွင် ရှိသော ဆင်လုံးမြင်းရင်းနှင့် စည်းစည်းကြပ်ကြပ်၊ ရပ်ရပ်နေနေ လုပ်ကြံတော်မူသည် ဖြစ်မှ အရေးတော်လှမည်” ဟု လျှောက်ဖူးသည်။ ။ ထိုလျှောက်ချက်ကို ထောက်သဖြင့် တောင်ငူတွင် ယေကျုံးကောင်းတို့ ထွန်းကားလျက်ရှိသည် ဟု ယူသင့်လေသည်။ ။

တစ်ဖန် ရှေးမြန်မာယောကျ်ားတို့ တွင် မင်သေ့ထိုးသော ထုံးစံရှိသည်။ ။ မင်သေ့ထိုးမှ ယောကျ်ားပီသသည်။ ။ ယေကျုံးကောင်းမည်သည် ဟု အထင်ရှိကြသည်။ ။ ယခုတိုင်ပင် အချို့အရပ်တို့၌ ထိုအထင်မျိုးရှိသေးသည်။ ။ မင်သေ့ထိုးသည် ဆိုရာ၌ အောက်ခူးကျမှ အောင် ထိုးကြရ

သည် ။ အသားဖြူသူတို့ ၏ ကိုယ်တွင် မင်သေ့သည် မြကဲ့သို့ စိမ်း၍ လှသည် ဟု ဆိုကြသည် ။ ခါးမှ ခူးကျအထိ ကွက်လပ်မရှိ။ မင်သေ့ထိုးသူသည် မိမိ၏ မင်သေ့ကို ဂုဏ်ယူသည် ။ သူတစ်ပါးကလည်း ထိုသို့သောသူကို ချီးကျူးသည် ။ ထိုသို့ ဂုဏ်ယူခြင်း၊ ချီးကျူးခြင်းရှိသကဲ့သို့ မင်သေ့မရှိသူ၊ မင်သေ့အပြည့်မရှိသူတို့ သည် ရှက်ရအံ့သကဲ့သို့ ဖြစ်သည် ။ သူတစ်ပါးကလည်း ကဲ့ရယ်ကျီစယ်ချင်ကြသည် ။

ထို့ကြောင့် ယေကျုံးကောင်း ထွန်းကားသော တောင်ငူတွင် ထိုခေတ်ကသော်ယောကျ်ား ဟူသမျှ မင်သေ့အပြည့်ရှိကြမည် ဖြစ်သည် ။ နတ်သျှင်နောင်၏ ညီတော်လတ်ဥပရာဇာ မင်းရဲကျော်စွာတွင် ကား ခါးနှင့် ဝမ်းတို့ ၌ သာ မင်သေ့ရှိ၍ ၊ နံနှစ်ဖက်၌ ရှိဟန်မတူချေ။ အပြည့်ရှိပြန်ကလည်း မင်သေ့ထိုးခါစက နံနှစ်ဖက်ကို ချန်ထားသေး၍ နောင်အခါမှာ မှ ချန်ထားသည့်နေရာကို ဖြည့်လိုက်သည် ဟု ယူဆလျက်ရှိသည် ။ မင်သေ့အထိုးခံသည် ဆိုခြင်းမှာ သက်သာသည့်အလုပ်မဟုတ်ချေ။ အလွန်ဒုက္ခကြီးသောအလုပ် ဖြစ်တန်ရာသည် ။

တစ်ဖန် နံနှစ်ဖက်ကို ချန်ထားသည် ဆိုခြင်းမှာ လည်း ဖြစ်နိုင်ကောင်းသောအရာဟု ဆိုအပ်သည် ။ ခါး၊ ဝမ်း၊ ပေါင်၊ ခူးတို့ တွင် မင်သေ့ထိုးလျှင် နာရုံသာဖြစ်မည်။ နံဆိုသည် မှာ ယားတတ်သောနေရာဖြစ်သဖြင့်၊ အလွန်အခံရခက်ချိမ့်မည်။ ခဏခဏ အူတက်မတ် ရယ်ချင်မိချိမ့်မည်။ မင်းရဲကျော်စွာသည် ထိုးဦးစ၌ နံကိုချန်ထားသေးသည် ဟု ယူဆနိုင်သည် ။ ထိုသို့ နံကို ချန်ထားသေးသဖြင့်၊ မင်သေ့ ခါးမပတ်မိရှိမည်ရာ ခေတ်၏ အလိုအရ မင်းရဲကျော်စွာသည် ယောကျ်ားမပီသသလို၊ ယောကျ်ားကောင်းမဟုတ်သလို အပြောင်အလှောင်ခံရမည်ဆိုပါက ဖြစ်နိုင်သည် ။

စင်စစ် မင်းရဲကျော်စွာသည် ယောကျ်ားကောင်းတစ်ဦး ဖြစ်သည် ။ ခ

မည်းတော်လက်ထက် အင်းဝကို သိမ်းရန် ချီတက်ရာ၌ တပ်မကြီးတစ်
တပ်ကို ဦးဆောင်သူဖြစ်သည်။ ။ ထိုနောက် သန်လျင်စား ငဇင်ကာ တော
ငူကို တိုက်သောအခါ၊ အင်အားရှိသမျှဖြင့်ခုခံ၍ အဆုံးတွင် အသက်ကို
စွန့်ခဲ့သူဖြစ်သည်။ ။ ထိုအချက်တို့ ကိုထောက်လျှင် မင်းရဲကျော်စွာကို
ယောက်ျားကောင်းဟု ဆိုနိုင်သည်။ ။ နောင်တောင် နတ်သျှင်နောင်သည်
မိမိ၏ ညီတော်လတ် ယောက်ျားကောင်းဖြစ်နေမှန်း သိတန်ရာသည်။ ။
သို့ရာတွင် ညီတော်၏ နံတောင်နှစ်ဖက်တွင် မင်သေ့မရှိ၊ သလင်းတောင်
ကဲ့သို့ အသားပကတိအတိုင်း ဖြူနေသည် ကို မြင်တိုင်း ပြုံးချင်ဟန်တူ
သည်။ ။ ချစ်ခင်မြတ်နိုးတော်မူသည် ဖြစ်သောကြောင့်လည်း ၊ လှောင်ချင်
ပြောင်ချင် နောက်ချင် ရွတ်ချင်ဟန်တူသည်။ ။

ထို့ကြောင့် နတ်သျှင်နောင်သည် မင်းရဲကျော်စွာက မင်းသမီးတစ်ပါး
အား မေတ္တာကမ်းလှမ်းဟန်၊ ထိုအခါ ထိုမင်းသမီးက နဝရတ်ကိုးပါးကဲ့
သို့ လှပတင့်တယ်သော နဝမျက်ခြည်ကျေးကို ခေါ်၍ ၊ မင်သေ့ ခါးမပတ်
၊ ချန်ထားသော နန်းလျာအလတ် မင်းရဲကျော်စွာက မိမိအား ချစ်ကြိုးရစ်
လာကြောင်း၊ သူ့ကိုယ်မှာ မြအရောင်နှင့်တူသော မင်သေ့ကတစ်ဝက်၊
သလင်းတောင်နှင့်တူသော အသားပကတိကတစ်ဝက်
ဖြစ်နေသောကြောင့် ပျို့အန်ဖွယ်ကောင်းလှကြောင်း၊ သူ့ကို ယောက်ျားမှ
ဟုတ်ပါလေစဟု ဒွိဟဖြစ်နေကြောင်း၊ မင်သေ့ချန်ထားသေးသော နံ
တောင်တွင် မင်သေ့ဖြည့်စေချင်သေးကြောင်း၊ မေတ္တာတုံ့ပြန်ချင်ပါသော်
လည်း မြရောင်မင်သေ့ ခါးမပတ်သေးသောကြောင့် တစ်ခက်ဖြစ်ကြော
င်းပြောကာ ထိုကျေးကို အပြောစေလိုက်ဟန်၊ ရတုဆို၍ ကျီစယ်ခဲ့သည်
။ ရတုဆိုပုံမှာ -

“နဝမျက်ခြည်၊ ကိုးပါးရည်တည့်၊ ရစ်လည်လျှံလက်၊ ထွေထွေစက်
သား၊ တောင်ရွက်မြီးသွန်း၊ စိန်ပွင့်စွန်းသည် ၊ တုကျွန်းလွတ်ပြိုင်၊

ကျေးမြစိုင်း။ ။ကြွီခိုင်ရပ်ဝါ၊

ကေသရာသို့၊ နန်းလျာအလတ်၊ ခါးမပတ်က၊ လေးမြတ်ခြင်းရာ၊ မိန့်
တော်စာနှင့်၊ မေတ္တာချစ်ကြည်၊ ရစ်လှာသည် ကို၊ ရှိမည်မချန်၊ လျှောက်
လိုက်ဟန်မူ၊ ပျို့အနိဗ္ဗယ်အောင်၊ သလင်းတောင်နှင့်၊ မြရောင်တစ်ဝက်၊
နန်းပွင့်ဆကို။။ နှစ်ချက်ကြံစည် တွေးသေးသည် ။

“တမျှသက်ကြည်၊ စုနှင်းမည်ကို၊ ရည်လည်း ရည်လျက်၊ မရည်ခက်
ခဲ့၊ ကိုးမျက်လျှံဆုံး၊ တင့်မျိုးကျုံးသည် ၊ ကိုယ်လုံးပြောင်ရွှန်း၊ ကျေးများ
ပန်း။။နေဝန်း

သွင်ရုပ်၊ လှခေါင်ချုပ်သို့၊ ကျွန်ုပ်စေသည် ၊ လျှောက်ချေထံအောက်၊
ရွံ့မကြောက်နှင့်၊ ဖြိုးမောက်မဆင့်၊ ပတ်မမြင့်တည့်၊ ရှေ့နှင့်နောက်သာ၊
နံမှာ ဖြူရောင်၊ သလင်းတောင်ကို၊ မည်းအောင်ဖြည့်လေ၊ ပြည့်မှ စေ
လော့၊ မြင်ချေသည် မူ၊ ခြောက်ပြည်သခင်၊ နေလုလင်လည်း ၊ သို့စင်လွ
န်ကဲ၊ တင့်မည်ခဲ့စွ၊ မင်းရဲကျော်စွာ၊ မည်သာလွှံ့ပေါ်၊ မင်သေ့သော်မူ၊ နံ
တော်နှစ်ဖက်၊ စွန်းမစက် သည် ။ ။မယှက်ပတ်လည် ဝေးသေးသည် ။

“မမြဲယှက်သည် ၊ သည် တမည်ကြောင့်၊ ချစ်ကြည်ချင်လည်း ၊ အရှင်
ကျွန်ဝတ်၊ နုတ်မလွတ်ခဲ့၊ မျိုးမြတ်ဘုန်းသစ်၊ လျှောက်သည် ဖြစ်ကို၊ မော
င်ချစ်တမန်၊ ကြွင်းမဲ့ပြန်လော့၊ တသွန်သာတွတ်၊ ဘုံနေမှတ်က၊ ခညွတ်
များ စွာ၊ စံ၍ သာလျှင်၊ မယ်မှာ လိုက်လေ၊ ပြန်ခဲ့ပေရှင်၊ ဖြူဝေဖြန့်ကြက်
၊ ရဲဘုန်းတက် ကို ။။ နေ့ရက်တာရှည် သွေးသေးသည် ”

နတ်သျှင်နောင်သည် မင်းရဲကျော်စွာကို ထိုသို့ကျီစယ်လိုက်ပြီးသည့်
နောက် မင်သေ့မထိုးဘဲ ကျန်နေသေးသော နံတောင်ကို မင်သေ့ဖြည့်စေ
လိုသောသဘောဖြင့် မင်းရဲကျော်စွာကလည်း ကျေးကိုခေါ်၍ မိမိမှာ
နောင်တောင်မင်းတရား၏ အမိန့်အာဏာကြောင့် မြရောင်ကဲ့သို့သော မ

င်သေ့သည် ခါး၌ ပတ်ပြီဖြစ်ကြောင်း၊ မယုံလျှင် နဝမျက်ခြည် ကျေးကိုပင် လွှတ်၍ ၊ ကြည့်စေချင်ကြောင်း ပြောကာ မိမိ၏ ကျေးကို အပြောစေလိုက်ဟန် ရတုတစ်ပုဒ်ဆိုပြန်သည်။ ။ ဆိုပုံမှာ -

“နတ်နန်းဘုံသာ” ချီ ရတုတွင် -

“ပတ်ဝန်းဆုံမြွှာ၊ ရှိစုံကြာဖြင့်၊ တရာဖြူရိပ်၊ မင်းများ ထိပ်၏ ၊ တံဆိပ်ပြန့်ကာ၊ မိန့်အာဏာကြောင့်၊ ပျော်ကွာကင်းရှောင်၊ ရန်လုံးအောင်၍ ၊ မြရောင်မိုက်မောင်း၊ ပတ်လည်ကြောင်းကို၊ သံညောင်းမြမြ၊ နဝမျက်ဟန်၊ ရှေးတမန်ပင်၊ ဧကန်မြနေ၊ ကြည့်ပါစေဟု ”

ဟူ၍ လည်းကောင်း။

“အထွတ်ထက်မှာ ” ချီရတုတွင် -

“နှစ်တွေးရိပ်မှောင်၊ မရှိအောင်လျှင်၊ မြရောင်လွမ်းရစ်၊ ပတ်သည် ဖြစ်ကို၊ ကျစ်ကျစ် ထွေထွေ၊ လျှောက်ချေစေ၍ ၊ စေ့ရေပြန်ခေါက်၊ ကျွန်ုပ်လျှောက်ရှင့်၊ ချစ်ဖောက်မလဲ၊ သစ္စာမြသည် ၊ မင်းရဲကျော်စွာ တမန်သော”

ဟူ၍ လည်းကောင်း ဆိုခဲ့သည်။ ။

“နဝမျက်ခြည်” ရတုကို ရေးပြီးမှ မင်းရဲကျော်၏ ခါး၌ မင်သေ့ပတ်မိလေသလော။ သို့တည်းမဟုတ် “နတ်နန်းဘုံသာ” နှင့် “အထွတ်ထက်မှာ” ရတုတို့ ကို ရေးပြီးမှ သာ ထိုသို့ပတ်မိလေသလောဟူသော အချက်ကို အတွေးနက်လိုသေးက နက်နိုင်သည် ဖြစ်သော်လည်း နတ်သျှင်နောင် အပြီးသည် ကား အတွေးနက်ဖို့ မလို၊ အဖြောင့်ပင် ဖြစ်သည်။ ။

၁၉၅၃။

